Mi o sebi

Glasilo Društva upokojencev Škofja Loka št. 21 letnik VI september 2012

Uredili smo naš Hodnik.

NAPOVEDNIK

Foto: Zlata Ramovš

Foto: Nevenka Mandić Orehek

Foto: Nevenka Mandić Orehek

Foto: arhiv družine Pečar

Foto: arhiv Ivana Hafnerja

4 Reportaža s piknika
5 Druga podelitev priznanj najboljšim športnikom
6 Portret zmagovalcev Urške Bizjak in Franceta Prezlja
10 Na obisku pri Marici Jesenovec
11 Prostovoljstvo je vrednota
Nova podoba galerije Hodnik
13 Prostovoljka Marijana Pleško
14 Predstavljamo občinske svetnike upokojence
Janez Radelj
15 Med nas prihajajo novi člani
Boris Pešelj
16 Univerza za tretje življenjsko obdobje
Vabilo k vpisu v študijsko leto 2012/13
Novi krožki
20 Povsod smo radi zraven
21 Program bralne značke
Nasvet za branje
22 Poletje v knjižnici pod krošnjami
23 Nova galerija Hodnik
24 Glasba
V spomin Antonu Guzelju
Še bomo peli
25 Mavrica
26 Dolgo, dolgo življenje
Angela Markelj
Opravičilo
27 Zanimive osebnosti
Mara Tavčar
28 Biserna poroka Staneta in Francke Pečar
30 Športni mozaik
Kolesarske novice
Plavalno prvenstvo PZDU Gorenjske
31 Najpomembnejši dogodki ob koncu kegljaške sezone
Radi igrate šah?
32 Pretekli smo štiri mostove
Živahna balinarska sezona
33 Tenis
Tekmovanja v okviru 32. športnorekreacijskih iger
34 Gremo na pot
35 Praktični napotki za varnost starejših
36 Prihod uršulink v Škofjo Loko
38 Letovanje na Braču
39 Koristne informacije
Sem zdravljeni alkoholik
Dobrodelna akcija
Zahvala

Fotografije na naslovnici: Nadja Podgoršek, Zlata Ramovš in Nevenka Mandić Orehek

OD ČLANA DO ČLANA

Jelka Mlakar

Kako bi radi, da se vas bodo spominjali še čez leta? Najbrž tako, da ste bili uspešni. Tako razmišljamo tudi v uredniškem odboru našega glasila in odgovor na to vprašanje boste dali bralci, člani Društva upokojencev Škofja Loka. Zavedamo se, da so dobre stvari glasila tri, vsebina, oblika in čim krajša pot do tistih, ki ga redno in radi prebirate. Doslej imamo že kar nekaj izkušenj, ki smo si jih nabrali v šestih letih izhajanja in preverili v dvajsetih številkah glasila MI O SEBI. Vsebina vsake številke je že sama po sebi dovolj zgovorna, kako pa glasilo pride v vaš dom, pa bralci veste bolj malo. Dostava bi ne bila nič posebnega, če bi si lahko privoščili poštnino, ki pa za 2500 izvodov štirikrat letno ne bi bila majhna. Zato so tudi pri raznašanju zelo dragoceni prostovoljci. Maruša Mohorič je organizirala učinkovito mrežo dostave s prostovoljci, ki redno in predano opravljajo svojo vlogo. Tako je vsako leto prvi petek marca, junija, septembra in decembra, ko izide glasilo, na hodniku društva, kjer paketi čakajo na pridne roke, da glasilo odnesejo na naslove naših članov, nadvse živahno. Število raznašalcev je od začetnih trinajst naraslo na štiriintrideset, ki na različne načine, peš, s kolesom, z avtom, pa tudi z nakupovalnim vozičkom, hitijo na različne strani. Nič presenetljivega ni, da so te pridne mravljice v glavnem ženske, ki so se jim pridružili le trije moški. A da ne bomo krivični, manj opazni pomočniki so tudi nekateri možje, ki svojim soprogam pomagajo, da je glasilo večinoma še isti dan v vaših poštnih nabiralnikih. Pa se malce poigrajmo s statistiko. Za dostavo glasil porabimo letno 451 ur. Rekorderka je Julija Jenko, ki raznosi po 210 izvodov, za kar porabi 60 ur letno, sledita ji Irena Pešelj in Marica Sorčan, ki raznosita skupaj 300 izvodov; ocenjujeta, da delata kar 44 ur. Majda Galovič odda 135 izvodov na precej strnjenem področju, skupnosti nakloni dobrih 16 ur letno. Najobširnejši teren ima Marjanca Pleško, ki za oddajo 105 glasil rabi več dni. Najstarejša raznašalka je stara 81 let. Za glasilo piše, ga raznaša, in kot sama pravi, tudi prebere od prve do zadnje črke. Takih bralcev smo seveda zelo veseli, čeprav naši »terenci« pravijo, da je tudi nekaj takih, ki glasilo takoj vržejo v koš. To nam vsekakor ne bo vzelo volje in prepričanja, da so naši člani z njim zadovoljni, kar se kaže tudi pri prostovoljnih prispevkih in seveda pripravljenosti pomagati pri pisanju in raznašanju. Zato naj bo tokratni uvodnik predvsem zahvala vsem prostovoljcem, ki poskrbijo, da pride časopis še »topel« do članov DU Škofja Loka.

KOLOFON

Izdajatelj:
Društvo upokojencev Škofja Loka
Partizanska cesta 1, 4220 Škofja Loka
Tel. (04) 512 06 64
e-pošta: drustvoupokojencev@siol.net
Odgovorna urednica:
Jelka Mlakar
Stalne sodelavke:
Meri Bozovičar, Julija Jenko, Borjana Koželj, Marinka Logar, Marinka Mesec, Maruša Mohorič, Nadja Podgoršek
Lektorica:
Marija Draškovič
Oblikovanje:
Nevenka Mandić Orehek
Urednica fotografije:
Zlata Ramovš
Tisk:
GTO Košir d.o.o.
Naklada: 2300 izvodov

Posamezni izvod stane 1,00 EUR.
ISSN 1855-0975

Naslednja številka bo izšla 7. decembra 2012.

DRUŠTVO UPOKOJENCEV ŠKOFJA LOKA
Partizanska cesta 1, 4220 Škofja Loka
MŠ: 5010721000
DŠ: SI99746352
Tajništvo: 04/512 06 64 in 040 226 667
Fax: 04/512 63 09
Računovodstvo: 04/512 63 08
Blagajna: 040 857 273
E-mail: drustvoupokojencev@siol.net
Uradne ure: sreda in petek od 8. do 12. ure

REPORTAŽA S PIKNIKA

Maruša Mohorič

Člani našega društva se bolj množično srečujemo dvakrat letno, prvič marca na Zboru članstva, kjer pregledujemo delo in rezultate prejšnjega leta, drugič pa junija na zdaj že tradicionalnem pikniku, ko je čas za zabavo in druženje, hkrati pa najboljše športnike nagradimo za njihova prizadevanja v pretekli sezoni. Lani smo se zbrali na deževen dan, letos pa nas je grelo sonce, saj so bile temperature že nekaj dni nad 30°C. Morda je bila vročina eden od razlogov, da so člani, ki se piknika po navadi udeležijo, tokrat ostali doma.

V dvorani na balinišču na Trati smo pripravili mize za tiste, ki bi se želeli izogniti vročemu soncu, v zunanjem delu pri šanku in kuharskih kotlih pa so posedli tisti, ki jim vročina ne povzroča težav. Udeleženci so sicer prišli precej pozno, a do takrat so glasbeniki izpraznili svoje kovčke in namestili potrebne »rekvizite«, miza z najprestižnejšim pokalom za osvojeno 1. mesto je bila postavljena, aperitivi pripravljeni, darila za srečelov pa so čakala na dobitnike. Skratka, piknik se je lahko začel.

Foto: Nevenka Mandić Orehek

Dobitki srečelova

Za začetek je predsednik društva Miro Duić pozdravil udeležence piknika in predstavil športne dosežke naših športnikov, ki so osvojili veliki pokal za najboljše rezultate v vseh športnih disciplinah med štirimi občinami. Zahvalil se je vsem, ki so prispevali k odličnim uvrstitvam v športnih disciplinah, in tudi tistim, ki pripomorejo, da je društvo uspešno na mnogih področjih, ter vsem, ki pomagajo pri izvedbi piknika. Najavil je bogat srečelov pod vodstvom neumorne **Nežke Alič** in zabavo ob ansamblu Čudežni dečki. Za konec je dejal, da se kot predsednik društva zelo dobro počuti in vsem udeležencem zaželel prijetno zabavo.

Nežka Alič, ki je bila odgovorna oseba za izvedbo srečelova, je povedala, da smo zbrali skoraj 300 dobitkov. Vse srečke so bile dobitne, cena vsake pa je bila 2,50 evra. Med dobitki je bilo precej vrednih daril, med njimi vikend paket v Delfinu v Izoli in izlet na martinovanje. Naši slikarji so prispevali kar

Foto: Nevenka Mandić Orehek

..in naj športnik je:..

nekaj umetniških del, organizacije in posamezniki so poklonili bone za hrano ali pijačo ter za kopanje v bazenu. Veliko je bilo zelo lepih knjig in praktičnih daril različnih vrednosti. Nežka se je zahvalila darovalcem, vsem, ki so nas podprli, ter članom, ki so prispevke zbirali. Zaradi omejenega prostora jih žal ne moremo naštevati poimensko, a potrudili se bomo, da bo vsak od njih zahvalo lahko prebral v našem glasilu.

Vodja komisije za šport in rekreacijo v našem društvu je z veseljem povedal, da je med 377 klasificiranimi športniki in rekreativci s točkami 127 moških, v letu 2011 jih je bilo 80, in 247 žensk. Komisija za šport je ponovno preverila Pravilnik in ga na podlagi konstruktivnih predlogov dopolnila ter se odločila, da razglasi najboljšo športnico in najboljšega športnika za sezono 2011/12. Poleg tega so podelili še po pet zlatih medalj za ženske in za moške ter po deset srebrnih in enako število bronastih v ženski in moški kategoriji. Ivan Hafner je vesel dejal, da je vseh 17 vodij odborov svoje delo opravilo resno in korektno, za kar se jim je iskreno zahvalil in priporočil tudi za v prihodnje.

Foto: Zlata Ramovš

Trio Čudežni dečki

Po dobri hrani in pijači ter razglasitvi najboljših športnikov in tudi vmes so nas zabavali Čudežni dečki, trio z Dolenjske, ki so povedali, da se na vsako povabilo odzovejo z veseljem.
Naj za konec navedem le nekaj komentarjev, s katerimi so udeleženke in udeleženci piknika pohvalili društvo in organizatorje piknika.

Foto: Zlata Ramovš

Udeleženci piknika so se preizkusili tudi v balinanju.

»Zelo sem vesel, da sem prišel.«
»Bilo je res prijetno. Hvala vsem, ki so se trudili z organizacijo.«
»Srečala sem ljudi, ki jih nisem videla že kar nekaj časa.«
»Zabava nikoli ne škoduje, tudi upokojenci jo potrebujemo.«
»Res sem se naplesala. Bilo je zabavno in dobila sem nekaj dobrih dobitkov.«
»Podobnih srečanj bi morali imeti še več, saj na njih človek dobi novo energijo.«
Da je bil dan še bogatejši, smo se mnogi udeleženci piknika srečali še na večerni slavnosti ob občinskem prazniku na grajskem dvorišču, kjer smo uživali v petju Tria Kvartet in svetovno znane violinistke Anje Bukovec ter zaploskali prejemnikom občinskih nagrad.

DRUGA PODELITEV PRIZNANJ NAJBOLJŠIM ŠPORTNIKOM 2011/12

Ivan Hafner

Na lanski prvi proglasitvi najboljših športnikov rekreativcev našega društva smo po Pravilniku o točkovanju ocenjevali 153 športnikov in športnic. Zaradi začetnih težav pri ocenjevanju v nekaterih najštevilnejših panogah nismo natančno točkovali vseh udeležencev, predvsem manj aktivnih. Kljub temu smo lahko ocenili, da je bilo dejavnih nekaj nad 300 naših članov.
Letos je bilo vodenje aktivnosti v vseh panogah že mnogo natančnejše, saj se je ocenjevalo prav vse udeležence v vseh 17 panogah. Vodje vseh 18 odborov so pripravili točno točkovno sliko svojih športnikov rekreativcev in tako mi ni bilo težko pripraviti končnih zbirnih tabel.
Pravilnik smo tudi dopolnili, tako da je uravnoteženost panog mnogo večja in končna slika nagrajencev bolj pestra. Med dobitniki medalj se pojavljajo tudi udeleženci manj tekmovalnih športov oz. panog. **Seveda pa so na vrhu tisti športniki, ki redno vadijo oz. so aktivni pri organiziranih društvenih dejavnostih, obenem pa še uspešno zastopajo barve našega društva na najrazličnejših tekmovanjih.**
Končna slika je naslednja. Moških, ki so kakorkoli sodelovali, v kateri od športnih dejavnosti, je bilo skupaj 127, žensk pa kar 247, kar je izjemno presenečenje. Predvsem v panogah, kot so planinstvo, pohodništvo, rekreativno plavanje, ženske prevladujejo.
Skupaj je bilo torej telesno aktivnih, ki tudi po tej plati skrbijo za svoje zdravje, kar 374 naših članov. To je že znatno več kot leto poprej, kar je vsekakor pohvalno.
V novem Pravilniku za ocenjevanje smo določili rang in število nagrajencev in sicer enako za ženske in moške. V vsaki kategoriji so prejeli priznanje glede na osvojeno število točk.

Foto: Nevenka Mandić Orehek

Skupinska slika z nagrajenci

Najboljši športnik oz. športnica sezone prejmeta pokal zmagovalca. Trije naslednji prejmejo zlata odličja, pet sledečih srebrna in naslednjih deset bronasta odličja.
Vsi pa za svoje športno udejstvovanje zaslužijo pohvalo.
Priznanje najboljšim naj bo spodbuda za naše člane upokojence, da se še v večjem številu vključijo v športne, rekreativne in družabne dejavnosti in tako prispevajo k višji kvaliteti našega življenja.

NAJBOLJŠI ŠPORTNIKI IN ŠPORTNICE DU ŠKOFJA LOKA 2011 /2012

NAJBOLJŠI ŠPORTNIK	NAJBOLJŠA ŠPORTNICA
Franc Prezelj, 323 t., 5 pan.	Urška Bizjak, 403 t.,7 pan.
ZLATE MEDALJE	
Ivan Hafner, 275 t., 5 pan.	Ivanka Prezelj, 359 t., 4 pan.
Peter Mravlja, 240 t., 3 pan.	Smiljana Oblak, 315 t., 3 pan.
Janko Demšar, 237 t., 1 pan., str.	Nežka Trampuš, 253 t., 4 pan.
SREBRNE MEDALJE	
Ciril Pleško, 231 t., 4 pan.	Nevenka Mandić Orehek, 243 t., 3 pan.
Jože Avguštin, 194 t., 3 pan.	Angelca Grošelj, 240 t., 4 pan.
Pavle Jereb, 185 točk, 1 pan. str.	Zorka Demšar, 211 t., 3 pan.
Peter Zakotnik, 179 t., 3 pan.	Katja Galof, 197 t., 5 pan.
Boris Vodopivec, 171 t., 3 pan.	Francka Demšar, 177 t., 1 pan.
BRONASTE MEDALJE	
Jelko Pešec, 169 t., 2 pan.	Dragica Gartner, 172 t., 3 pan.
Lojze Kalan, 165 t., 1 pan. šah	Tončka Dolinar, 169 t., 4 pan.
Edvard Horvat, 164 t., 2 pan.	Marta Krmelj, 165 t., 3 pan.
Jože Drnovšek, 163 t., 1 pan. šah	Alenka Dolenc, 164 t., 3 pan.
Vlado Podviz, 148 t.,1 pan. keg.	Ivana Štravs, 162 t., 3 pan.
Tase Ristov, 147 t., 1 pan. šah	Jožica Anžel, 148 t., 4 pan.
Miha Šmid, 147 t., 1 pan. šah	Francka Bonjšak, 146 t., 2 pan.
Drago Jazbič, 143 t., 2 pan.	Tončka Potočnik 142 t., 1 pan.
Ferdo Pozvek, 142 t., 1 pan. šah	Martina Eržen, 139 t., 2 pan.
Ivica Čengija, 137 točk, 1pan. šah	Tončka Kos, 138 t., 3 pan.

Vsi nagrajenci so tudi vpisani v ZLATO KNJIGO NAJBOLJŠIH.

ŠPORT KREPI NAŠO SAMOZAVEST

Maruša Mohorič

V času poletnih olimpijskih iger v Londonu, ko smo se veselili uspehov naših najboljših, sočustvovali s tistimi, ki jim ni najbolj uspelo, a bili ponosni na vse, ki so dosegli rezultate, da so sploh lahko sodelovali na najpomembnejšem svetovnem tekmovanju, sem se pogovarjala z zmagovalci, dobitniki pokalov in medalj, ki so predstavljali Društvo upokojencev Škofja Loka na tekmovanjih v najrazličnejših športnih panogah v sezoni 2011/12. Nekatere od njih poznam že zelo dolgo, nekatere sem spoznala zdaj, vsi pa so prijetni sogovorniki. Kljub doseženim rezultatom so skromni, saj ti niso bili njihov cilj. Več jim pomeni druženje, sodelovanje, predstavljanje društva in zavest, da so skupaj močnejši in boljši. Večina najboljših športnikov poudarja, da so predvsem rekreativci, ki skrbijo za svoje zdravje in dobro počutje, obenem pa jih veseli, da prispevajo k dobrim rezultatom društva za čim boljšo uvrstitev. Dosegli so enkraten uspeh, saj so zmagali v skupni uvrstitvi, mi pa smo na letnem pikniku na balinišču na Trati v Škofji Loki lahko občudovali zasluženi pokal, ki so ga postavili na ogled. Najboljša in najuspešnejša med 374 športniki in rekreativci za preteklo sezono sta bila **Urška Bizjak v ženski in Franc Prezelj v moški konkurenci.**

PORTRET ZMAGOVALKE

URŠKA BIZJAK je bila učiteljica razrednega pouka na osnovni šoli Škofja Loka-Mesto. Spominjam se, da je ob sobotah učence vodila na planinske izlete, ki se jih je udeleževala tudi moja hči. S sabo je vzela tudi svoja otroka in ju na ta način vzgajala ter ju imela ob sebi. Rada je učila in zanimali so jo vsi predmeti. Bila je nemirna in zelo radovedna. Zase pravi, da je zelo srečen človek in da bo naredila vse, da bo ta sreča trajala čim dlje. Vesela je, da je med pozitivnimi ljudmi, ki jo sprejemajo takšno, kot je. Ker je upokojenka, lahko počne tisto, kar jo veseli. V pretekli sezoni je tekmovala v sedmih panogah, teku, smučarskem teku, kolesarjenju, namiznem tenisu in plavanju, kot rekreativka pa je dobila tudi točke za planinske izlete, in zmagala v ženski konkurenci. Po upokojitvi leta 2006 je začela pisati dnevnik in peči kruh, zaposlila pa se je tudi z varstvom vnukov. S tekom se je začela ukvarjati zaradi težje življenjske izkušnje in bolezni, kasneje pa je začela kolesariti in hoditi na izlete s planinci. Vse to ji je dalo novo energijo, spet je postala optimistična in je lahko ponovno načrtovala. Šport in rekreacija ji pomenita druženje, sprostitev, navdih in tudi izziv. »Ali lahko še kaj dosežem? Najraje tekmujem sama s sabo, da ugotovim, ali pri svojih letih še zmorem, da še napredujem. Rekla sem si, da če bom prikolesarila na Možjanco, bom šla tudi na kolesarski maraton Franja.« Za trening je opravila 1200 kilometrov, premagala maraton Franjo in bila v svoji starostni skupini prva. Pravi, da je občutke po doseženem cilju težko opisati z besedami.

Hoja v gore z društvenimi planinci ji je v veliko zadovoljstvo in veselje, saj rada spoznava Slovenijo, predvsem kraje, kamor sama ne bi šla. Vodnice se vedno zelo potrudijo in predstavijo cilje, kamor so namenjeni. Všeč ji je druščina njej enakih prijetnih, družabnih in veselih ljudi, ki znajo uživati življenje. Podobno zadovoljstvo ji predstavlja tek na smučeh v zimski naravi, kjer uživa svoj mir.

Urška pravi, da je vsaka tekma zelo stresna.

Meni tudi, da je tekmovalni šport v naših letih za organizem lahko celo nevaren. Ona bi rada le uživala, zato hodi še na aerobiko in plavanje, uči pa se tudi balinanja, kjer pa po lastnih občutkih napreduje bolj počasi.

Ne glede na vse aktivnosti, ki jih zlahka obvlada, ji je v največje zadovoljstvo biti mama, žena in babica. Če je potrebno, priskoči na pomoč širši družini. Pridelke z vrta vloži za zimske priboljške in tudi kruh peče sama, da diši po domu. Zelo rada bere knjige, zlasti potopise in tudi glasilo Mi o sebi prebere od prve do zadnje strani, ker je zanimivo. Z možem rada obiskujeta gledališče in koncerte, saj ji glasba veliko pomeni.

Omeniti moram, da sem jo srečala po vrnitvi s potovanja po Islandiji. Bila je navdušena in vzhičena nad kraji in ljudmi ter je urejala gradivo, ki ga je prinesla domov. Na potovanju si je zapisala tudi imena pomembnih islandskih pisateljev in bo spoznavala še njihovo literaturo.

Foto: Zlata Ramovš

Naj športnika Urška Bizjak in France Prezelj

Prepričana sem, da je Urška ena od tistih, ki je besedo »moram« pozabila, namesto nje pa uporablja »želim«. Morda je to razlog, da vse, kar si zamisli in zaželi, spravi v dan, ki je tudi pri njej dolg le štiriindvajset ur. Urška, uživaj še dolgo.

PORTRET ZMAGOVALCA

Pripeljal se je z obnovljenim ponijem letnik 1980 in značilnim nasmehom, ki me je nemudoma prestavil v osnovnošolske klopi v Železnike, kjer sva bila sošolca. V pogovoru o športu in rekreaciji pa je večkrat, kar tako nenadoma, rekel: »Ali se spominjaš…?« Kot da bi bilo včeraj, čez nekaj mesecev pa bomo praznovali pet desetletij male mature.

FRANCE PREZELJ si je naslov najboljšega športnika za sezono 2011/12 prislužil z rezultati, ki jih je dosegel v streljanju z zračno puško, kar ima najraje, tekmoval je tudi v namiznem tenisu, ki ga obvlada že iz osnovnošolskih časov. Sodeloval je na treningih in tekmovanjih v pikadu, prstometu in balinanju.

Z zračno puško je začel streljati leta 1980, ko je bila odprta športna dvorana na Podnu v Škofji Loki. Sodeloval je na sindikalnih zavodskih športnih igrah. Ker je dosegal dobre rezultate, je z veseljem treniral in tekmoval tudi po upokojitvi. Streljanje mu pomeni tudi sprostitev, čeprav ima pred začetkom tekmovanja še vedno malce treme. Včlanjen je v Strelsko društvo Škofja Loka, kjer imajo

Nadaljevanje s prejšnje strani
svojo tekmovalno ligo, za društvo upokojencev pa tekmuje na medobčinskih in regijskih tekmovanjih. Letos so naši strelci postali državni prvaki. Dobri rezultati mu pomenijo veliko zadovoljstvo in nagrado za vloženi čas.
Namizni tenis je igral že v osnovni šoli, potem na sindikalnih igrah v aktivnem življenjskem obdobju, zdaj pa igra bolj za rekreacijo in ker mu je všeč, saj pri tem športu ni velikih nevarnosti za poškodbe. Podobno se je v našem društvu pridružil tudi tekmovalcem za pikado, da so lahko sestavili ekipo za tekmovanje. Povedal mi je, kako pomembno je, da se tekmovalci in rekreativci udeležijo čim več tekmovanj, saj se v končni rezultat na medobčinskih športnih igrah upoštevajo točke z vseh razpisanih tekem v vseh disciplinah.
Z balinanjem se je začel ukvarjati leta 2011, ko mu je žena Ivanka, tudi zelo uspešna športnica, saj je letos dobila zlato medaljo, za rojstni dan podarila krogle za balinanje (balin kugle). Odkrito mi je priznal, da se mu je na začetku zdelo »brez veze«, zdaj pa rad gre na balinišče, ker je tam prijetna družba in se dobro razumejo med sabo, dajejo nasvete drug drugemu in si pomagajo. »Je pa balinanje kar zahtevno, a zelo zanimivo, in se z veseljem učim.« Razložil mi je tudi, kaj je prstomet, s katerim so se začeli poskusno ukvarjati. Gre za bolj zabavno igro z barvnimi gumijastimi ploščicami, ki smo jim včasih rekli kar balinčki.
Vprašala sem ga, kaj mu pomeni že drugi naslov najboljšega športnika v društvu, saj je prvo mesto dosegel že v prejšnji sezoni, in kaj vse medalje, ki jih je osvojil. Odzval se je z nasmehom, se zamislil in neverjetno skromno in zbrano povedal: »Čeprav v posameznih disciplinah nisem bil najboljši, sem bil povsod zraven. Zdi se mi, da so bili nekateri boljši in bi morda bolj zaslužili to priznanje, a seštevek vseh točk je pokazal, da je bil moj rezultat najboljši. To mi pove, da sem za svojo rekreacijo porabil največ časa. Veseli me, da pri svojih letih lahko poskrbim za zdravje duha in telesa, kar je zelo pomembno.« Pokazal ni nobene vzhičenosti ali pretirane radosti.
Z veseljem pa pove, da je leta 1997 opravil evropsko pešpot E6, ki vodi od Radelj ob Dravi do Strunjana, in je le del celotne evropske pešpoti. Tudi na kolo rad sede, čeprav je promet na cestah vedno bolj nevaren, saj so nekateri vozniki avtomobilov do kolesarjev brezobzirni. Všeč mu je revija Gea, ker je zelo pestra in v njej najde veliko zanimivosti. Poleg tega ga veseli delo okrog hiše, križanke pa rešuje zato, da bo »dobil vikend paket«, se pošali.
France, naj se ti vse želje izpolnijo in še dolgo uživaj v vsem, kar te razveseljuje.
Veseli me, da sem samo v nekaj dneh slišala toliko izjav o učenju, pa naj bo učenje novih veščin ali česarkoli drugega. Večina se nas še kar naprej nekaj uči, čeprav smo v pokoju. Zavedanje o tem, kako pomembno je druženje v vseh oblikah, tako pri športu, rekreaciji, prostovoljstvu, pri delavnicah ali krožkih ali še kje drugje, pa nam pomaga ohranjati zdravje, nas bogati, razveseljuje in odvrača od malodušja. Ne da bi mi sogovorniki, športniki in rekreativci, posebej omenjali, sem spoznala mnoge člane »društva SDND« (samo da nismo doma).

IZJAVE NEKATERIH NAJBOLJŠIH ŠPORTNIKOV REKREATIVCEV, PREJEMNIKOV MEDALJ V SEZONI 2011/12

Maruša Mohorič

Vsi prejemniki medalj si zaslužijo priložnost, da izrazijo svoje občutke po osvojeni kolajni. Iskreno jim čestitamo in želimo, da bi tudi v prihodnje uživali v rekreativno-športnem udejstvovanju ter da osvajajo medalje in tako po svojih najboljših močeh prispevajo k prepoznavnosti Društva upokojencev Škofja Loka, predvsem pa sebi v veselje in razvedrilo. Verjetno bi vsi pohvalili društvo, ki jim omogoča športno in rekreativno udejstvovanje, izrazili svojo hvaležnost ter se veselili druženja in spoznavanja ljudi in bližnje ter daljne okolice.
Tokratne izjave so prispevali:

NEŽKA TRAMPUŠ, rojena 1939, dobitnica **zlate medalje,** ki je točke nabirala v štirih panogah kot vodja planincev mnogih zanimivih planinskih

Foto: osebni arhiv

izletih pri DU, z udeležbo pri pohodnikih, v rekreativnem plavanju in alpskem smučanju. »Šport in rekreacija sta del mojega življenja. Izpolnjujeta moje tretje življenjsko obdobje in mi pomagata ohranjati zdravje. Presenečena sem nad zlato medaljo, a sem je tudi zelo vesela, saj je to za moja leta kar velik dosežek. Če bo zdravje dopuščalo, bom naše prelepe gore obiskovala tudi v bodoče, smučam in plavam pa tudi zelo rada. V poletnem času bom še nabirala lisičke.«

Foto: Zlata Ramovš

CIRIL PLEŠKO, rojen 1932, dobitnik **srebrne medalje,** je osvajal točke v štirih disciplinah, za vsako od njih pa je precej strokovno in malce hudomušno razložil: »Planine in pohodništvo, to je aktivna hoja gor in dol, krepitev mišic in dihalnega sistema. Alpsko smučanje je svoje vrste rekreacija, s katero se ukvarjam že vrsto let. Komaj čakam zimo, da grem v naravo in se družim s prijatelji, ki tudi radi smučajo. Tekmujem pa rad, da ugotovim, v kateri »rang« spadam. Pri rekreativnem plavanju gre za potrebo po razgibavanju v vodi in tedensko druženje, tu sem tudi spoznal nove ljudi. Vesel sem, da društvo nudi svojim članom različne možnosti udejstvovanja. Moj cilj ni bil osvojitev medalje, ampak je bilo zame to precejšnje presenečenje. Za vsako priznanje sem iskreno hvaležen. Verjamem, da je cilj rekreacije vseh upokojencev izboljšanje gibalnih sposobnosti in ohranjanje mobilnosti.« Naj omenim, da je pohvalil glasilo Mi o sebi. Pravi, da so v njem dobri prispevki in »noro« lepe slike prijateljev in upokojencev ter da ga rada prebira tudi žena.

IVANA ŠTRAVS, rojena 1939, dobitnica **bronaste medalje**, je nabirala točke za rekreativno udejstvovanje pri planinskih in pohodniških izletih. »Vedno se veselim planinskih in pohodniških izletov zaradi druženja, srečevanja novih ljudi, gibanja v naravi, spoznavanja novih krajev in uživanja v Sloveniji (po dolgoletni odsotnosti). Vesela sem, da nam društvo vse to omogoča in zelo hvaležna. Zelo sem presenečena, da sem osvojila medaljo, ki je nikakor nisem pričakovala, a sem je zelo vesela.«

Foto: osebni arhiv

IVAN MINATTI

Slovenski pesnik in prevajalec Ivan Minatti se je rodil 22. marca 1924 in umrl 9. junija 2012. Pesmi je začel pisati že v obdobju, ko je bil v partizanih. V zbirki Nekoga moraš imeti rad je objavil pesem z enakim naslovom, ki je že skoraj ponarodela. V pesmih izpoveduje občutja človeka, ki pogreša človeško toplino in se zateka v naravo.

Odlomki

PA BO POMLAD PRIŠLA

Jaz pa pojdem takrat
za oblaki šumečimi,
jaz pa le pojdem takrat
za rožami rdečimi:
morda kdaj najdem cvet,
morda kdaj srečam oči,
tihe dobre oči,
tihe dobre oči.

SAMOTNE STEZE

Oblaki jadrajo v večerno daljo
in ptice z njimi.
Drevo ogrnjeno v jesensko haljo
strmi za njimi.

Čez barje jezdi veter plahutaje
skoz mrtvo travo.
Razširil bi roke in trepetaje
zavpil v daljavo.

NA OBISKU PRI MARICI JESENOVEC

Besedilo in fotografija Nevenka Mandić Orehek

Balinanje, kolesarjenje, pikado, planinski pohodi in prostovoljno delo v društvu upokojencev so aktivnosti, za katere je 84-letna Marica Jesenovec dobila več priznanj. Ko sem se pripravljala na pogovor z njo, sem v imeniku poiskala njeno telefonsko številko in presenečena ugotovila, da je edini ženski, ki se na njenem naslovu piše Jesenovec, ime Ljudmila. Zavrtela sem številko sem in oglasila se je Marica. Povedala mi je, da si je pri padcu poškodovala roko in da naj se kar oglasim. To sem tudi storila.

Marica se je rodila leta 1928 v Lipici. Povedala mi je marsikaj iz svojega življenja in težke mladosti, ko so morali otroci že zelo zgodaj z doma. Zanimalo me je, zakaj jo kličejo Marica, če je uradno Ljudmila. Odgovorila je, da so jo doma klicali Minka in mama, ki ni znala brati, je v šoli povedala, da je hčeri ime Minka. Ko je Minka pri dvanajstih letih začela služiti na kmetiji v Virmašah, so tam že imeli eno Minko, zato so ji predlagali, da bi ona bila Marica. Njej je bilo vseeno. Tako je dobila ime, po katerem jo vsi poznamo.

Ko se je začela vojna in nemška šola ni bila več obvezna, v šolo ni več hodila.
Po vojni je odšla za gospodinjsko pomočnico k Cofu, krojaču v Virmašah. Tam je bila z delom in odnosi zelo zadovoljna.
Poročila se je, rodila otroka in ker ni imela varstva, je bila 8 let doma. Potem se je zaposlila v predilnici, kjer je prva tri leta od polnoči do šestih zjutraj čistila stroje, kasneje pa je do upokojitve leta 1983 delala v treh izmenah na strojih. V predilnici je delala 33 let in pol. Pravi, da je bila čisto uničena in živčna.

Kot upokojenka in babica je takoj prevzela skrb za vnuke. Ta dolžnost jo je osrečevala in ko je morala nehati, ji je bilo zelo težko.
Marica je vedno rada skrbela tudi za vrtove. Spominja se, da je vnuka preprosto posadila na kolo in sta se odpeljala. Zaupa mi, da si danes ne upa dati več na kolo niti malo večje torbe, saj nima več prave gibčnosti.
Skrbela je za vrt društva, ki je bil na jugu stavbe. Obdelovala je tudi vrt na Šolski ulici. Spominja se, da je na dan izleta, že zgodaj prišla do društva in pobirala polže na vrtu. Tudi »balin plac« so ženske naredile same. »Super je bilo«, je povedala, »same lepe spomine imam.«
Sedaj uživa na vrtu na sotočju v Puštalu in pravi, da vrtnarjenja ne bo opustila, dokler se bo s tem lahko ukvarjala.

Spomni se, da se je med varovanjem vnuka vozila po Šolski ulici in gledala naše upokojenke, ki so balinale in takoj, ko je bilo mogoče, se je pridružila še ona. Balinanje, kolesarjenje, pikado in planinski pohodi so Marico zaposlovale od vključitve v društvo upokojencev.
Veliko lepih spominov ima z izletov in planinskih pohodov. Vedno je srečna, če pride nazaj cela, tudi zadovoljna je: »Druščina je v redu, prej smo hodili z loškimi planinci, kjer je šef Jože Stanovnik, kar je bilo tudi enkratno.« Jože je delal v Termiki, ki je imela avtobuse, in Marica je vedno poskrbela, da so prosta mesta zasedli upokojenci. Kasneje je 13 let hodila na pohode z Nežko in 5 let z Matevžem. S pohodi je zelo zadovoljna. Danes vztraja le še pri balinanju in pri pohodih. Počakala bo, da se roka pozdravi, in spet bo šla.

Leta 2009 je od Športne zveze in Zavoda za šport občine Škofja Loka dobila bronasto priznanje za pomemben prispevek k razvoju športa. Istega leta je ob 60. letnici našega društva dobila malo plaketo. Tudi Rdeči križ, kjer je še vedno aktivna pri pobiranju članarine, je Marici podelil priznanje za prostovoljstvo.
Ko sem omenila, da urejamo prostore našega društva, je povedala, kako so garali, ko so se selili v sedanje prostore. Na tleh je bila resnična svinjarija in morali so zelo drgniti. Belili so tudi, vendar pa ne vsi, ampak le skupina. **Leta 2006 je dobila Zlati grb, priznanje ZDUS.** V obrazložitvi med drugim piše: »Pomaga pri beljenju in skrbi za okolje.«
Sedaj rešuje križanke in bere časopise Lady, Dnevnik in Gorenjski glas, ki ga prebere od prve do zadnje strani. Prebrala je že veliko knjig, veliko pa jih ima tudi doma. Od hčerke se je navadila, da v poseben zvezek vpiše vse, kar prebere.

Marica, v društvu ti želimo, da bi se udeležila še veliko pohodov in približala balinčku še veliko krogel.

NOVA PODOBA GALERIJE HODNIK

Besedilo in fotografije: Nevenka Mandić Orehek

V petek, 17. avgusta 2012, smo v naših društvenih prostorih slovesno odprli prenovljeni vhod in galerijo Hodnik. Pobudnica in gonilna sila te preobrazbe je bila ZLATA RAMOVŠ.

Na vprašanje, kaj jo je spodbudilo, da se je lotila tega zahtevnega projekta, je odgovorila:

► V teh prostorih sem pogrešala svetlobo, toploto ter prijazno in lepo okolje že odkar sem prihajala med upokojence v DU Škofja Loka. Društvo za urejanje ni imelo denarja in tudi volje za spremembe ne, saj so nam ves čas obljubljali nove prostore. Občasno smo pripravili kakšno razstavo, a temeljitejše spremembe so se začele dogajati, ko je spomladi 2010 naša urednica Jelka Mlakar predlagala tričlanski odbor za razstave, ki smo ga sestavljali Miro Duić, Nevenka Mandić Orehek in jaz. Presenečena sem bila, ko je za vodjo odbora predlagala mene, vendar se mi je to zdel zanimiv izziv, saj sem vso delovno dobo kot vzgojiteljica v vrtcu pripravljala otroške in tudi druge razstave. Razmišljala sem o novih projektih razstav, nisem pa vedela, koliko dodatnega dela bo to zahtevalo. Pokazalo se je, da veliko. Galerija Hodnik je bila namreč le prehoden hodnik z vijaki privitimi v stenah, na katere smo obešali panoje s slikami. Redne fotografske razstave smo pričeli z otvoritvami, kasneje pa smo ob raznih prireditvah pripravljali tudi spremljevalne razstave izdelkov naših članov. Zanje smo uporabljali mize na hodniku in v bivši šahovski sobi. Ko smo to sobo kasneje dodelili kot pisarno univerzi, smo začeli razmišljati o prenovi. V času delovanja odbora za razstave smo v tem prostoru pripravili 28 razstav, zato smo menili, da je čas za posodobitev.

Kje si poiskala finančna sredstva za izvedbo prenove galerije in vhoda?

► Za finančna sredstva je najbolj zaslužna vodja univerze Borjana Koželj, ki je ugotovila, da s projektom »Galerija Hodnik« lahko kandidiramo na občinskem razpisu za dodelitev sredstev za kulturne programe in projekte, ki bodo leta 2012 financirani iz proračuna občine Škofja Loka. Pomagala mi je pripraviti prijavo na razpis, podjetje Obrtnik pa nam je naredilo predračun za potrebna dela, izmed katerih smo izbrali le tista najnujnejša v vrednosti 4990 €. Zelo smo bili veseli, ko so nam z občine sporočili, da smo za projekt galerije dobili 582 €, saj smo načrtovali, da bomo vse, kar bomo lahko, postorili s prostovoljnim delom.
Predsednik je ugotovil, da bo lahko primaknilo nekaj denarja tudi društvo in ga bo namenilo vzdrževanju in obnovi dotrajanih sten, električne napeljave, vlomljenih vrat, popokanih šip itd.

► Je bilo sodelavce težko najti, saj je opravljenih več kot 500 ur prostovoljnega dela?

»Ko sem na sestanku uredniškega odbora glasila Mi o sebi povedala, da so nam odobrili sredstva, so se takoj oglasile nekatere sodelavke in ponudile svojo pomoč, dve pa tudi pomoč svojih partnerjev. Vedeli smo, da bomo s pozivom našim članom zagotovo dobili tudi pomoč drugih, zato smo hitro začeli načrtovati prenovo. Že pred tem smo navezali dobre stike s študenti na Zavodu O, s katerim si delimo skupno stopnišče in vhodne prostore. Predstavili smo jim svoj projekt in z dogovorom sklenili, da bomo projektu Galerija Hodnik dodali še ureditev vseh vhodnih prostorov in si nato stroške razdelili. Študenti pa so v tem času s skupino prostovoljcev iz vzhodne Evrope preurejali bivši kasarniški park, ki ga uporabljamo tudi mi.

Ob otvoritvi je trak prerezal župan, mag. Miha Ješe ob pomoči Cvete Škopelja in Zlate Ramovš.

Pri obnovi je sodelovalo vsega skupaj 14 naših članov. Prvi teden smo delali dopoldne in popoldne, kasneje pa v glavnem dopoldne. Pri takem delu pa smo o projektu razmišljali ves dan in se z njim

ukvarjali tudi doma ter iskali najboljše možne načine za dobro izvedbo.

Kako je potekalo delo?

► Imeli smo veliko srečo, da smo za najobširnejša in najtežja dela dobili Mirka Urha in Cirila Podgorška, ki sta se trudila, da sta pleskarska dela, ki jih je bilo največ, opravila natančno in kakovostno. Prepleskala sta vse stene, okna, vratne podboje in radiatorske cevi. Zaradi preboja starih barv in vlage je bilo potrebno več površin prebarvati večkrat. Uredili smo še vhodno stopnišče, odstranili nepotrebne radiatorje v veži, električne žice spravili v kanale in popravili polomljene keramične ploščice. Med delom so se nam stalno porajale nove ideje za funkcionalno izboljšanje prostorov. Tako smo hodnik razdelili na športni in galerijski del, ki sta zdaj ločena, okensko polico smo s podaljškom in masko za radiator razširili in pridobili dodatno razstavno površino. Razmišljali smo tudi o izkoristku slabo uporabljenega kletnega in podstrešnega prostora, ki pa zaradi prevelike vlage in neizoliranosti nista uporabna.

Police s pokali in tabla za obvestila v športnem delu Hodnika

Kateri del projekta je povzročal največ skrbi?

► Iskali smo funkcionalno opremo za obešanje panojev. Prvi predračun z montažo in prevozom vred je znašal 550 €, kar pa so bila skoraj vsa sredstva, ki smo jih dobili. Odločili smo se za cenejšo varianto in opremo montirali sami. Ko smo začeli z deli v vhodni avli, je Ciril ugotovil, da je veliko ometa odstopilo od sten in stropa. Zelo ga je skrbelo, kako bomo to uredili. Na našo srečo ni obupal. Za kitanje sten in stropov je porabil kar 18 kg izravnalne mase in jih prebelil v več slojih. Tudi zamenjava polomljenih starih keramičnih ploščic nam je delala sive lase, saj zaloge enakih ploščic nismo imeli. Zato smo previdno odluščili ploščice na delu hodnika, ki je manj viden, in z njimi zamenjali polomljene, namesto njih pa prilepili druge, ki se barvno skladajo s prejšnjimi. Žal smo za nekatera nujna popravila, ki jih nismo mogli opraviti sami, dobili zelo visoke račune, kar nam je preprečilo izboljšati še kaj več.

Ti si urednica fotografije glasila Mi o sebi in vodja odbora za razstave, skrbiš pa tudi za fotografski arhiv našega društva. Kdaj si zašla v »fotografske vode« in kako se je to zgodilo?

► Oče je imel doma star fotoaparat na steklene plošče, vendar ga ni uporabljal. Bilo mi je žal, ko ga je prodal. Svoj prvi že rabljeni fotoaparat sem dobila od znanca v zameno za nekaj knjig, ki jih je bilo pri nas vedno veliko. To je bilo na začetku srednje šole. Bil je aparat Certo, s črno-belim filmom 6x6 cm, ki ga hranim še danes. Pri fotografiranju sem se učila le iz lastnih napak, ki pa so me pri aparatih s filmi kar drago stale.

Šele po upokojitvi sem šla na prvi fotografski tečaj na naši univerzi. Po njem me je Borjana Koželj povabila k delu v uredniškem odboru našega glasila in mi predlagala, da bi prevzela uredništvo fotografije. To je bil zame nov izziv, zato sem privolila. Tri leta sem bila članica Fotokluba Anton Ažbe, kjer sem pridobila dodatno znanje. Hkrati z uredništvom fotografije skrbim tudi za arhiviranje slikovnega materiala in fotografiranje. Žal je fotografov v društvu za tako obširno dejavnost, kakršno imamo, premalo. Zato stalno prosimo tudi druge člane, da fotografirajo vse, kar se pri nas dogaja, in tako pomagajo ohranjati zgodovino društva tudi našim zanamcem. Žal imamo iz prejšnjih let obstoja društva zelo malo dokumentacije, zato si prizadevamo, da bi bili pri arhiviranju zdaj bolj skrbni.

Plakete so našle svoj prostor v vitrini pri oknu.

Kako naprej?

► Tako kot doslej. Za nas, ki razstave pripravljamo, bo laže, saj je galerija bolj funkcionalna, učinki razstav pa bodo veliko boljši. Imeli bomo stalne fotografske in likovne razstave, ob prireditvah pa bomo večkrat pripravili spremljevalne razstave izdelkov naših in tudi drugih članov. Seveda bo potrebno v prihodnosti galerijo še dodatno opremiti, saj je za dokončno ureditev zmanjkalo denarja.

DELAM VSE, KAR MORAM, VČASIH PA TUDI NIČ

Maruša Mohorič

MARIJANA PLEŠKO, ki jo pohodniki in prostovoljci, pa verjetno še kdo, poznamo kot Marjanco, živi v Puštalu in je upokojenka že nekaj let. Kot prostovoljka je z nami od izida prve številke glasila Mi o sebi, torej od oktobra 2007. Takrat se je oglasila v tajništvu društva in se ponudila za raznašanje glasila, kasneje pa je prevzela tudi pobiranje članarine.

Foto: Nevenka Mandić Orehek

Njen teren je precej obsežen, saj obiskuje člane v Puštalu, Hosti, Pungartu, Dragi, Gostečah, njeni pa so tudi Sv. Andrej, Sv. Barbara in Sv. Ožbolt. Skupaj raznosi več kot sto glasil in da pride do vseh naslovov, potrebuje kar nekaj dni, saj je običajno vmes tudi nedelja. Sreča je, da vozi kolo in rada pešači, saj gre vsak dan na sprehod, odveč pa ji ni druženje z ljudmi. Večini članov je glasilo všeč, neprijetne pripombe pa najraje kar presliši.

Letos je imela na seznamu okrog 60 ljudi, katere je obiskala zaradi plačila članarine. Pravi, da pri tem delu nima najboljšega občutka, saj nima rada opravka s tujim denarjem, a se vseeno potrudi. Nekateri člani prispevajo kakšen evro za glasilo, mnogi od njih pa so tudi prijetni sogovorniki.

Na prošnjo Nežke Fojkar, vodje projekta Starejši za starejše pri našem društvu, se je med prostovoljke vključila tudi ona in pri ljudeh, starejših od 69 let, ki živijo na njenem območju, opravila kar nekaj anket.

Življenje upokojenke Marjance Pleško je pestro in zanimivo. Pravi, da se je v pokoju naučila klekljati: »Občudovala sem staro mamo pri klekljanju, zato sem se tega želela naučiti tudi sama. Naredila sem tečaj in sedaj obvladam tudi kvačkanje.« S temi dejavnostmi se v glavnem ukvarja zvečer. Zelo je navdušena nad naravo, zato s pohodniki hodi od samega začetka. Pravi, da je zamudila prvi pohod, ker je zapadel sneg in je mislila, da bo odpadel. Všeč so ji kraji, ki jih spoznava, saj pravi, da človek sam ne bi prišel do zelo oddaljenih ciljev. Poleg tega se sreča s prijateljicami in se pogovori z njimi. V skupini se vedno kaj dogaja in rada je v družbi. Z možem gresta le na Osolnik in nazaj domov. Tudi izletov za prostovoljce se udeležuje z veseljem, saj je vedno poučno in zabavno, poleg tega pa še kaj novega vidi in izve ter sreča znance in prijatelje.

Pravkar je praznovala pomembno obletnico, saj mineva 13 let, od kar je prenehala s kajenjem, na kar je zelo ponosna. Bila je to dobra stran nesreče, ko je padla s kolesa. Pri operaciji je dobila kisik in pravi, da ji je to verjetno opralo možgane in tobak ji je zasmrdel.

Čeprav ji življenje ni prizanašalo, mi je všeč njen optimizem in pogum. Običajno je dobre volje, tudi nasmejana, preprosta in enostavna. Rada pove, kar misli, in tudi črni humor ji ni tuj. Osrečuje jo narava, saj uživa, ko v gozdu nabira njegove plodove, kot so kostanj, gobe, borovnice, ki jih tudi rada podari. Ko sem mislila, da je bila že naveličana mojih vprašanj, mi je z zadnjim stavkom popestrila dopoldan in mi dala idejo za naslov za prispevek, za kar sem ji hvaležna. »Delam vse, kar moram, včasih tudi nič.« Človek mora biti pogumen, iskren, in še pameten, da pove tako misel.

Zanimalo me je še, kaj ji pomeni prostovoljstvo, saj vem, da porabi kar precej časa, da opravi sprejete aktivnosti. »To je nekaj, kar narediš dobrega ali/in koristnega še za druge, da ne misliš samo nase. Sama sem se tako odločila.« Za svoje prostovoljno delo je prejela skromno nagrado, pisno priznanje društva leta 2012, ki se ga je razveselila.

IVAN MINATTI

TO NOČ

To noč je mimo okna šla jesen.
Kot težke, trudne solze čez obraz
polzele so po steklu kaplje. V mraz
in veter je zdrsel z drevesa list rumen.

Zdaj vsako noč poslušam šum dežja
in pljusk vode, ki klokota v kanal
po zarjavelem žlebu. Kot propal
umetnik veter v dimniku vso noč igra.

KAKO DELUJE OBČINSKI SVETNIK?

Marinka Logar

V tem prispevku vam bom predstavila JANEZA RADLJA, svetnika stranke DESUS, ki je bil v občinski svet Občine Škofja Loka izvoljen leta 2010.

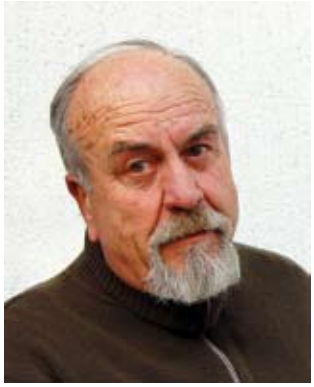

Foto: Nevenka Mandić Orehek

Janez je izredno zanimiv in razgledan sogovornik, dobričina, ki je vedno pripravljen priskočiti na pomoč, poštenega značaja, včasih piker, vendar ne žaljiv ali zamerljiv. Je ponosen človek in zato tudi hitro užaljen, čeprav navzven tega ne pokaže, slabe volje pa se hitro znebi.

Je strasten zagovornik napredka in ljubitelj tehnike, saj se poloti vseh strojev, ki mu pridejo pod roko, predvsem motornih koles. Rad ribari, nedavno tega je lovil v morju, sedaj pa lovi **sulca** v reki Krki. Izredno rad prepeva in je član našega MePZ Vrelec. Je povsod, kjer se kaj dogaja. Ni zaletav in rad premisli, preden ukrepa, zato ga cenim in spoštujem.

Ima prisrčno soprogo, ki je odprtega srca in radodarnih rok. Mož jo rad pohvali, da je odlična gospodinja.

O svojem delu občinskega svetnika razmišlja in pripoveduje takole.

»'Ti si svetnik naše stranke v občinskem svetu in uredi že enkrat, da bo voda iz naše ulice odtekala v kanalizacijo in ne na naše dvorišče.'

'Veš, jaz lahko samo predlagam, urediti pa ne morem.'

'Saj sem vedel, da ne boš nič naredil, zakaj sem te sploh volil.'

Tako je občan jezen in razočaran, voda je še vedno na njegovem dvorišču, svetnik pa naj se počuti, kakor hoče, saj to nikogar ne zanima.

Takšen dialog se sliši prevečkrat, kar pomeni, da ima občan napačno predstavo, kako občinski svet sploh deluje.

Občina je politično sestavljena iz organov, ki jih določa **statut**, kateremu mora slediti vsak občan. Najvišji organ odločanja je **občinski svet** z 28 sedeži. V njem sedijo občani, izvoljeni po strankarskih predlogih za svetnike. Občinski svet ima svoj poslovnik, ki je nekakšno sveto pismo njegovega delovanja. Svetniki na sejah dajejo županu in občini pobude ter predloge, ki so jih ti dolžni obravnavati, sprejeti in izvesti, če so na razpolago finančna sredstva. Pri 90% takšnih predlogih in pobudah gre za manjše posege, včasih pa tudi za večje projekte, kot so voda, ceste, ostala gradnja, ki jih predlaga in spodbuja država, nekateri pa izvirajo še iz preteklih sklicev in čakajo na kaj drugega kot denar. Če sredstva so, teče vse po načrtu, kadar pa teh ni, se pojavi težava, kdo naj počaka in kateri projekt. Takrat je potrebno narediti rebalans načrta. Znova je potrebno načrtovati glede na možnosti, ki so na razpolago. Stvar je zelo, zelo podobna družinskemu proračunu.

Za izvajanje načrtov se občina lahko zadolži, in se v preteklosti tudi je. Sedanji župan se je odločil, da bo v svojem mandatu odplačal nekaj dolgov. Pri tem je uspešen, saj stiska, kjer se le da. Pri načrtovanju, kaj pride prej na vrsto, se odločamo do evra natančno.

Dragi občan, ti in tvoja voda na dvorišču res potrebujeta rešitev in tako pridete na vrsto po predlogu svetnika. Odgovorna služba za tvoj primer predstavi širši pogled. Pove, kdo je kriv, da imaš vodo na dvorišču, kdo bo to saniral, koliko bo to stalo in kdaj pride to na vrsto. Glasujemo, ali se težava sanira takoj ali malo kasneje. Jaz, ki sem tvoj svetnik, bom glasoval **za**, drugi svetnik iz druge stranke, ki je prepričan, da lahko še malo počakaš, bo glasoval proti, ker ima na mizi drugo večjo težavo.

Pri glasovanju zmaga tisti, ki ima v zraku največ listkov iste barve, zato stranka, ki ima največ svetnikov, pri odločanju zmaga. Žal, dragi občan, jaz lahko za tvoje potrebe in težave garantiram poleg svojega le še za dva glasova. Zato je tako pomembno, koga si volil na volitvah.

Nisem opisal vsega, kar bi rad, vendar dovolj, da sem mogoče nekomu pomagal pri odločitvi na naslednjih volitvah. Nobenega razloga ni, da bi se bal voliti upokojenca, saj je med nami veliko pametnih in poštenih državljanov, ki spoštujejo drugačne vrednote, kot jih goji današnji čas. Politika naj bi bila razumska protiutež vsem genskim človeškim slabostim ljudi, ki vladajo in vodijo celo družbo. Seveda brez pozitivnih vrednot ne gre in pod nobenim pogojem ne more biti tisti, ki je znal tovarno ukrasti, pomembnejši od tistega, ki jo je zgradil.

Če je to postulat današnjega časa, potem ustavite vlak, jaz hočem dol.«

DOBRO JUTRO, DAN!

Marinka Mesec

Ko sem od naše urednice Jelke dobila nalogo, naj opravim pogovor z **Borisom Pešljem**, sem bila zelo vesela. Ker se s sogovornikom že dolgo poznava, se tikava.

Boris Pešelj se je rodil 11. septembra 1950 v vasi Drobtinci v Apaški dolini na Štajerskem. Mama je bila iz Suhe krajine, oče pa iz Bele krajine. Imela sta eno hčerko in tri sinove, od katerih je eden kmalu umrl. Ko je bil Boris star komaj pol leta, je oče dobil službo v Jelovici na Trati in družina se je preselila v Stari Dvor, sedaj Frankovo naselje. Prve štiri razrede osnovne šole je obiskoval v tovarni v Gorenjski predilnici, kjer je bila tudi kino dvorana. Dva razreda je obiskoval v OŠ Škofja Loka, sedmi in osmi razred pa v osnovni šoli na Trati. Na svoje otroštvo ima lepe spomine, saj so se otroci brezskrbno podili po bližnji, takrat še z gozdom poraščeni, okolici Starega Dvora. Že kot majhen deček je imel rad igre z žogo, kasneje je igral košarko. Hodil je tudi k orodni telovadbi v Partizan, današnji Sokolski dom. V družbi drugih otrok se je na kopališču v Puštalu kopal v reki Sori, prvi stik z morjem pa je doživel v koloniji na Stenjaku, kamor so se otroci odpeljali kar s tovornjakom. Že v osnovni šoli je želel postati telovadni pedagog, ker pa je bila ta šola samo v Mariboru, bi moral stanovati v dijaškem domu v Mariboru. Doma za tovrstno izobraževanje ni bilo denarja, zato se je na hitro odločil za Gostinsko šolo v Ljubljani in jo zaključil kot gostinski tehnik. Na tej šoli ga je še učil kuharski mojster Ivan Ivačič. Njegova prva služba je bila v podjetju DAJ-DAM v Ljubljani, kjer je bil zaposlen kot kuhar. Spominja se, ko je moral izdelati in skuhati krompirjeve svaljke. Starejša kuharica z veliko prakse je ocenila, da so svaljki pretrdi, ko je enega vrgla v steno, je padel na tla in ostal v isti obliki, kar je bil dokaz, da so bili res pretrdi.

Foto: Zlata Ramovš

Leta 1969 je bil kot vojaški policist poklican v vojsko v Kragujevac. Ko je odslužil vojaški rok, je ob delu študiral na Višji upravni šoli v Ljubljani in se po dveh letih kuhanja zaposlil v podjetju Eurotrans kot analitik stroškov. V tem času je dekleta in fante treniral košarko v osnovni šoli na Trati. Še preden je zaključil Upravno šolo, se je prijavil na razpis Občine Škofja Loka na delovno mesto referent za obrambne priprave civilnega sektorja oddelka za obrambo, kjer je ostal dve leti, nato pa je bil imenovan za načelnika na oddelku za upravne notranje zadeve, kjer je ostal do leta 1989. V teh letih je zaključil tudi študij na Visoki šoli za organizacijo dela, današnja Fakulteta za organizacijske vede v Kranju in si tako pridobil univerzitetno izobrazbo. V tem času se je tudi poročil in z ženo Ireno imata sina Matjaža in hčerko Majo. Sin je po dveh letih policijske šole v Tacnu odšel na ameriško vojaško akademijo West Point in jo uspešno zaključil, sedaj pa z družino živi v Ameriki. Hčerka je zaključila sociologijo in japonščino na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Leta 1976 sta Boris in Irena začela graditi hišo v Podlubniku. Potem je Boris 5 let poučeval na Gimnaziji Škofja Loka, Srednji lesarski šoli in Srednji kovinarski in cestno-prometni šoli v Škofji Loki. Ko so nastale nove občine, Škofja Loka, Gorenja vas-Poljane, Žiri in Železniki ter s tem tudi nove upravne enote, je bil imenovan za Vodjo oddelka za upravne notranje zadeve, kjer je ostal do upokojitve, 11. novembra 2011. (nenavaden datum, saj ima kar šest enic). Ob upokojitvi so mu sodelavci podarili majico z napisom »Bodi hraber, n'č bat!« Biti tak, Borisu ni težko.

V svojem tretjem življenjskem obdobju je postal svobodni umetnik. Ura ni več njegov gospodar. Ko zjutraj vstane, stopi k oknu, se razgleda po svojem urejenem vrtičku in po ulici ter pozdravi: »Dobro jutro, dan!« Veseli se vsakega dne posebej, ne glede na to, kaj mu bo prinesel. Še vedno je pozimi in poleti predan športu. Včlanjen je v 7 društev. V občinski in gorenjski ligi igra namizni tenis, v **DU Škofja Loka je vodja sekcije za tenis,** je član Društva lubnikarjev, keglja in občasno igra badminton. Z ženo s kolesom prevozita do 1500 km

Nadaljevanje s prejšnje strani

na leto. S kolesom sta odkrivala lepote naše lepe Slovenije v Prekmurju in na Primorskem, vozila sta se tudi po jadranskih otokih, letos sta kolesarila na Korziki. Vsa potovanja, športne dogodke in opazovanje naravnih lepot Boris pridno snema in izdela filme na DVD. Njegovo življenje teče umirjeno in v stiku z naravo. Rad se spomni rekov, po katerih se večkrat ravna. Eden takih je: »Pomembno je biti zdrav in ves čas biti malo žejen« (primerno pitje v družbi in v današnjem času tako potrebno pitje vode). Ali pa: »Človek nima v življenju sovražnikov, ampak samo učitelje.« Naslednjega reka pa se Boris zagotovo drži. »Vsaka stvar je taka, kot jo znaš sprejeti. Če jo sprejmeš kot žrtev, si žrtev. Če jo sprejmeš kot izziv, je to pozitivno za tebe in ostale okoli tebe.«

Boris, naj te v tvojem svobodno umetniškem življenju vse kolesarske in druge potovalne poti pripeljejo do želenega cilja, naj vse tvoje odbite žogice letijo na pravo mesto in naj ti bo dano posneti na film še veliko lepega. Nekoč si boš moral vzeti tudi čas, da si boš tvoje bogato življenju še enkrat v miru ogledal.

Na kuhanje tudi še ni pozabil. Njegova specialiteta so slovenske omake. Za naše bralce mi je zaupal recept, kako se pripravi **dušeno goveje srce**.

Vzameš eno goveje srce z njega očistiš odvečno maščobo, soliš, ga poliješ z vročim olivnim oljem ter dodaš potrebno zelenjavo in začimbe (čebula, česen, korenje, koleraba, por, brinove jagode, zelena, rožmarin, timijan, lovorjev list, cel poper). Vse skupaj 40 do 45 minut dušiš v pečici na 180°C. Ko je meso do polovice dušeno, dodaš ½ l jušne goveje osnove. 15 minut do konca pečenja dodaš 1,5 dl rdečega ali belega vina. Ko je srce dovolj mehko, ga vzameš iz pekača in narežeš na lepe rezine. **Omako** narediš tako, da zelenjavo iz pekača še prekuhaš in dodaš paradižnikovo mezgo. Če je omaka preredka, jo zgostiš z naribanim krompirjem, zmešaš s paličnim mešalnikom in po okusu dodaš kislo smetano. **Pomembno je serviranje.** Zrezek zložiš na krožnik, omako poliješ na zrezek in ob njem, na vrh zrezka pa dodaš žličko vloženih brusnic. **Za prilogo** je kruhov cmok ali zdrobovi žličniki. Dober tek!

UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

VABILO K VPISU

Novo študijsko leto 2012/2013 je tu
in ponovno vas vabimo med nas.

Vpis v programe novega študijskega leta bo potekal 12.,13. in 14. septembra, od 10. do 12. ure, v prostorih Društva upokojencev Škofja Loka na Partizanski 1 v Škofji Loki.

Za zamudnike bomo na razpolago še vsak naslednji četrtek v septembru.

ODLOČITE SE ZA AKTIVNO ŽIVLJENJE

Borjana Koželj

Način življenja

Učimo se vse življenje, od rosnih let, ko se učimo prvih korakov, prvih besed, branja in pisanja, do mladostnih let, ko se učimo za poklic, in zrelih let, ko se učimo »iz dela za delo«. Kdaj pa se bomo učili za svoje veselje? Sedaj je pravi čas. Potešimo svojo radovednost in se poglobimo v zanimive vsebine, za katere doslej nismo imeli časa. Raziskujemo področja, za katera sploh nismo vedeli, da obstajajo, predvsem pa zato, da bi bolje razumeli sebe in druge ter da bi pomagali sebi in drugim.

Učimo se lahko kjerkoli, doma, v naravi, v družbi, spontano, načrtno, sami, s pomočjo mentorja ali v skupini. Znanje lahko podarimo tudi drugim. Takšno učenje je lahko zelo zabavno, saj srečamo nove ljudi s podobnimi interesi in si ustvarimo novo prijateljsko skupino. Takšen način učenja vam nudi naša in vaša univerza za tretje življenjsko obdobje. Izbirate lahko med študijskimi krožki ali pa najdete nekaj zase na seznamu delavnic ročnih spretnosti. Udeležite se lahko Čaja ob petih, kjer

se bomo pogovarjali z znanimi in uglednimi Ločani, v Marinkini knjižnici pa si lahko izposodite zanimive knjige za večerno branje ali strokovno literaturo, ki vam bo v pomoč pri študiju v krožku. Ob vsakem obisku društvenih prostorov si lahko ogledate razstavo v galeriji Hodnik.
K vpisu vabimo vse naše stalne študente, posebej pa vabilo velja novim članom. Poleg železnega programa smo letos poskrbeli še za nekaj novih študijskih krožkov.
Kot vsako leto tudi letos ponujamo vrsto že ustaljenih tečajev angleškega in nemškega jezika. Obnavljali bomo znanje računalništva in fotografije. Tudi letos bo ustvarjalen likovni krožek, pridno pa se bodo učile klekljarice. Zopet bomo utrjevali spomin in se poglabljali v težave ohranjanja zdravja.

Novi krožki
- Mediacija in ustvarjalno reševanje konfliktov vodi Jasna Tepina,
- Etnologija vodi Katka Žbogar,
- Fit v najlepših letih vodi Barbara Čenčič,
- Zgodovina vodi Mojca Bergant
- Hortikultura
- Program delavnic ročnih spretnosti

Čaj ob petih
Na letošnja srečanja ob čaju bomo povabili ugledne občane, ki so v preteklih letih zaznamovali družbeno življenje v našem mestu. Na prvi čaj bomo povabili župana mag. Miha Ješeta, našega dragega gosta, ki nam bo predstavil utrip Loke, potem bomo gostili častno občanko Nežo Maurer in častnega občana slikarja Franca Novinca, sledijo pa predstavitve nagrajencev zlatih in srebrnih grbov občine Škofja Loka.

KAKO REŠEVATI SPORE IN SE IZ NJIH TUDI UČITI?

Jasna Tepina

Vsak dan se srečujemo z ljudmi različnih interesov, prepričanj, pričakovanj, vrednot in predstav o življenju. Ker smo različni in na svet, ljudi in stvari gledamo različno, prihaja do nesoglasij, ki marsikdaj prerastejo v spore. Spori so torej sestavni del življenja in povsem normalni spremljevalni pojavi našega vsakdana. Spori imajo največkrat negativen predznak, niso prijetni in nam grenijo življenje in odnose z drugimi, zato jih skušamo reševati ali jih vsaj usmerjati. Načini reševanja sporov so različni, tako kot je različna tudi uspešnost njihovega reševanja. Včasih jim sami nismo kos, saj ne znamo, ne zmoremo ali morda tudi nočemo sami poiskati rešitve. Takrat se lahko odločimo za mediacijo, torej za proces, v katerem nevtralna, tretja oseba, mediator, pomaga sprtima osebama iskati in tudi najti rešitev. Mediator sprtima omogoča, da se poslušata in slišita, predstavita vsak svoje videnje spora ter iščeta in tudi najdeta možnosti za rešitev njunega spora.

Foto: osebni arhiv

Program z naslovom Kako reševati spore in se iz njih tudi učiti, je zasnovan v obliki predavanj in predvsem pogovorov o naslednjih temah:

- Kaj je to konflikt, njegove značilnosti in stili odzivanja na konflikt?
- Kako kažemo čustva in kako jih prepoznavamo?
- Kako pomembno je poslušati in biti slišan?
- Kaj je mediacija, proces mediacije, njena načela in tehnike?
- Zakaj pride do konfliktov in kako jih uporabiti za osebnostno rast in boljše odnose z bližnjimi?

S pomočjo pogovorov, vaj in predvsem igranja vlog se bomo učili, kako reševati spore na ustvarjalen način. Naučili se bomo tehnike mediacije, postavljanja vprašanj, prepoznavanja čustev, aktivnega poslušanja in iskanja rešitev, sprejemljivih za vse. Pogovarjali se bomo, kako zmanjšati možnost sporov, kako spore spremeniti v iskanje rešitev, s katerimi bomo lahko živeli v prihodnje. Tako se bomo učili tudi, kako izboljšati odnose z ljudmi, ki so nam pomembni in s samim seboj.

CENTER DOMAČE IN UMETNOSTNE OBRTI NA MESTNEM TRGU

Borjana Koželj

»Zadnji četrtek sem odšla od vas polna lepih vtisov. Odlično se mi zdi, da v Škofji Loki človek lahko na takšen način sodeluje z drugimi in soustvarja. Časopis Mi o sebi je čudovit. Z mojo staro mamo ga vedno prebereva od prve do zadnje vrstice. Sedaj sem zopet dobila vaše glasilo, za kar se vam zahvaljujem.« Tako lep vtis o nas je dobila **Katka Žbogar**, vodja Rokodelskega centra. Povabili smo jo na obisk in sklenili dogovor o sodelovanju. Pri njih bomo izvedli kar nekaj delavnic. Katka in vrsta njenih sodelavk in sodelavcev so polni elana in veselja do dela.

Rokodelski center povezuje, ohranja rokodelsko dediščino in poživlja mestno jedro.

Center domače in umetnostne obrti (DUO) ali Rokodelski center predstavlja dodatno turistično ponudbo in poživitev starega mestnega jedra, saj ohranja vez med preteklostjo in sodobnostjo. Njegovo poslanstvo je ohranjanje bogate rokodelske tradicije Škofje Loke ter prenašanje rokodelskih znanj na vse generacije.

Center DUO je nastal, da bi se ohranila rokodelska dediščina in v podporo rokodelstvu ter tradicionalnim znanjem danes. V centru si lahko ogledate razstavo rokodelskih izdelkov članov sekcije DUO s Škofjeloškega. V okviru centra deluje knjižnica z etnološko literaturo, predstavljajo rokodelstvo, v njem pa organizirajo različne tečaje in rokodelske delavnice za otroke, ljubitelje in rokodelce. Vse izdelke prodajajo poceni, naravnost od rokodelca. S partnerji iz Slovenije in Avstrije pripravljajo tudi dokumentarni film o rokodelstvu čezmejnega območja. Skupaj so naredili tudi katalog Podobe rokodelske ustvarjalnosti in pripravili Evropsko razstavo rokodelskih izdelkov, ki bo od 15. avgusta 2012 gostovala v Celovcu. Pripravili so spletno stran, http://www.duo-kunsthandwerk.eu/, kjer so objavljeni njihovi dogodki in so lepo predstavljeni tudi rokodelci. Izdelujejo embalažo za rokodelske izdelke in pripravljajo obsežno prvo lesostrugarsko razstavo na Slovenskem s prikazi struženja, ki bo spomladi na Visokem v Poljanski dolini..

Posebnost Rokodelskega centra je, da so ga rokodelci naredili sami. Prostor omogoča večnamensko rabo, saj so vsi elementi v centru premični. Dopoldan je v prostoru lepa galerijska postavitev, ki se v popoldanskem času spremeni v rokodelsko delavnico. Delovni »ponk« ali delovno mizo, stole ali »štokrle«, kljuko in izvesek pred centrom je soustvarilo sedem rokodelcev. Kovač je skoval kljuko in izvesek, medtem ko so mizar,

Foto: Karla B. Rihtaršič

Ročne spretnosti pred DUO

strugar, izdelovalec violin, rezbarka in izdelovalka glinenih reliefov skupaj naredili dve mizi in deset stolov, ki so večnamenski. Vsak element ima svojo zgodbo. Tako so na stolih rezbarije zelišč, gozdnih živali, poljskega cvetja, glasbil in ostalih posebnosti, ki zaznamujejo škofjeloško regijo.

V poletnem času centru potekajo otroške delavnice v okviru projekta Dobimo se ob pol desetih, jeseni pa zopet začnejo s tečaji in delavnicami za vse ljubitelje rokodelstva. Septembra bodo potekale aktivnosti v okviru cikla: GLINA, konec septembra bomo v tednu Dnevov turizma in kulturne dediščine v centru posvetili klobukom in tradiciji klobučarstva. Na ogled in naprodaj bodo klobuki tovarne Šešir, potekali pa bodo tudi tečaji izdelave klobukov in prikazi z mojstri iz Škofjeloškega in našimi rokodelci. Rokodelci svoje delo redno prikazujejo ob sobotah dopoldne, lahko pa jih srečate tudi ob drugih dnevih. Center DUO je popestrila tudi hiška KNJIGO DAJ-KNJIGO VZEMI, ki je del projekta Vseživljenjsko učenje.

Dobrodošli. Če se ustavite v Centru domače in umetnostne obrti, si lahko ogledate razstavo ali pa vsebino centra dopolnite s svojim znanjem. Za vse dodatne informacije jih lahko tudi pokličite na tel: 04/ 511 24 60 ali pa pišete na elektronski naslov: katka.zbogar@skofja-loka.com.

Univerza za tretje življenjsko obdobje
Uradne ure: četrtek od 10. do 12. ure.
Telefon: 040 292 646 - v času uradnih ur.
E-mail: loka3univerza@gmail.com
http://univerza-tri-du-skofjaloka.si/

STATVE IN KVAČKANJE TORBIC

Borjana Koželj

Pri nas se je oglasila **Albina Jamnik** ter nam ponudila zanimivo delavnico tkanja in kvačkanja. Ker so statve velike in jih ni mogoče prenašati, vas Albina vabi kar k sebi domov, kjer bo delavnica potekala. Po prikazu se boste lahko preizkusili v tkanju, ker pa to lahko naenkrat dela le ena, bodo ostali izpolnili čas s kvačkanjem. Na delavnici si boste skvačkali zanimivo torbico.

Albina se predstavi

»Delo na statvah me je zanimalo že od nekdaj in ko je imela moja znanka tečaj dela na statvah, sem bila takoj za. Težava sta bila samo čas in statve.
Ko sem se upokojila, sem takoj vedela, da bi rada imela statve. Moj mož je mizar, statve je imela znanka, zato se je odločil, da mi naredi statve. Tako sem začela samostojno tkati preproge in torbice, vmes pa še kvačkati torbice iz istega materiala. Da so izdelki zanimivi, je potrebno veliko različnih barv in kombinacij. Zbiranje materiala in različnih kombinacij pa vzame kar nekaj časa, zato mi časa vedno zmanjkuje in mi nikoli ni dolgčas.«

Foto: Albina Jamnik

Statve in domači preprogi

MALE SKRIVNOSTI SREDNJEGA VEKA

Mojca Bergant

Foto: osebni arhiv

Gradovi, fevdalci, tlačani, mučilne naprave, kuga, dolgoletne vojne in še bi lahko naštevali stereotipne asociacije na »mračni« srednji vek. Vendar je srednji vek vsekakor več kot zgolj temačen. V tem zanimivem zgodovinskem obdobju so se postavili temelji za znanstvena odkritja, ki so za vedno spremenila svet. Za nas Ločane pa je srednji vek še posebno zanimiv, saj brez razvite srednjeveške obrti in bogate tradicije cehovstva ter pomembnih trgovskih poti, ki so vodile čez naše ozemlje, Škofja Loka prav gotovo ne bi imela tako pomembnega mesta na zemljevidu Kranjske.
Če bi želeli osvežiti in poglobiti svoje znanje o srednjeveških zanimivostih Evrope in na današnjih slovenskih tleh, se nam pridružite jeseni. **Zgolj za pokušino**. Ste vedeli, da so očala za branje izum srednjeveških izumiteljev? V srednjem veku so ljudje z urami začeli meriti čas. Veliko je še zanimivosti srednjega veka, ki jih bomo skupaj odkrivali jeseni.

FIT V NAJLEPŠIH LETIH

Borjana Koželj

Foto: osebni arhiv

Z novim študijskim letom se bo na Univerzi za tretje življenjsko obdobje Škofja Loka pričel nov športni program. Ponudili bomo vadbo za vse starejše, ki se zavedajo pomena ohranjanja gibalnih sposobnosti do pozne starosti.
Pripravili smo različne in pestre programe, kot so pilates, joga, aerobika, zumba, funkcionalni trening, raztezne vaje, sprostitvene tehnike in drugo.
Vadba izboljšuje srčno-žilne in dihalne sposobnosti ter krepi imunski sistem. Z njo ohranjamo vzdržljivost, koordinacijo, ravnotežje, gibljivost in moč in dobro telesno držo. Ima pozitiven vpliv na počutje in pripomore k blažitvi ali preprečevanju simptomov bolezni, povezanih s starostjo.
Za program Fit v najlepših letih ne potrebujete predhodnega znanja ali pripravljenosti. Vadba je prilagojena vsakemu posamezniku. Prav tako tudi ni pomembno, ali ste moškega ali ženskega spola.
Vadba bo predvidoma potekala 40 ur, 1x tedensko v dopoldanskem času po 2 šolski uri, v mali dvorani na Podnu.
Za vadbo ni nikoli prepozno, je prepričana BARBARA ČENČIČ, profesorica športne vzgoje, ki se s športom (smučanje in atletika) ukvarja že od malih nog in je postal njeno življenjsko vodilo. Z vpisom na Fakulteto za šport je pričela sodelovati z različnimi športnimi društvi (smučanje, atletika, aerobika).
Tako že skoraj 15 let svoje znanje posreduje svojim vadečim, od predšolskih otrok do starejših. Leta 2007 je ustanovila svoje Športno društvo Hema, katerega moto je širjenje in popularizacija športa.

POVSOD SMO RADI ZRAVEN…

Borjana Koželj

Letošnje leto je Evropsko leto aktivnega staranja in medgeneracijskega sodelovanja, zaradi česar se povsod po Evropi, po vsej naši državi in tudi v Škofji Loki, starejšim posveča zelo veliko pozornosti. Zato so povabila k sodelovanju kar deževala. Čeprav sta naše društvo in univerza dosegla veliko odličnih rezultatov, ki jih lahko pokažemo kot primer dobre prakse, vendar pa poletni počitniški čas temu ni naklonjen, saj so naši člani vsepovsod, samo doma ne. Tako se nismo mogli pokazati v vsem svojem sijaju.

Kljub temu smo 22. junija 2012 sodelovali v okviru programa **Evropa za državljane 2007-2013** s projektom »STAREJŠI V AKCIJI /SEN–ACT/«, katerega nosilec je naša občina, sodelovale pa so vse sosednje občine in pobratene občine iz tujine, ki imajo korenine v srednjem veku. Na prireditvi v Sokolskem domu je najprej zapel naš MePZ Vrelec, nato smo prisluhnili pogovoru z Nežo Maurer, ambasadorko aktivnega staranja in medgeneracijskega sodelovanja. Sledila je predstavitev dela našega društva, na koncu so se predstavili predstavniki starejših iz Maasmechelna. Škoda, da ni bilo več časa za pogovor, saj smo ugotovili, da imajo Belgijci sicer boljše pogoje za delo, vendar se vsebinsko vseeno lahko kosamo z njimi. Potem smo odhiteli na Plac, kjer so poslušalce zabavali člani skupine Veseli Begunjčani. Naslednji dan je bil še bolj pester. Na konferenci so se predstavili nekateri naši člani, na primer naša ambasadorka aktivnega staranja Nevenka Mandić Orehek in predstavniki iz pobratenega mesta Freising, potem pa smo se pridružili množici pri ogledu Historiala.

Foto: Nevenka Mandić Orehek

Upokojenci sodelujemo tudi na Historialu.

Že naslednji teden smo sodelovali v novem evropskem projektu **BENECI**, ki združuje štiri mesta iz različnih evropskih držav. Srečanje je bilo posvečeno prostovoljstvu. Udeleženci so se pogovarjali o pomenu prostovoljstva pri medobčinskem sodelovanju in vsakodnevni praksi, govorili pa so tudi o uvajanju učinkovitih pristopov za izvajanje prostovoljstva.

Foto: Nevenka Mandić Orehek

Predstavitev našega DU v Sokolskem domu

Najbolj pa smo se bili razveseli vabila **na prijetno druženje v okviru Grundtvig delavnice VSI SMO DRUGAČNI VENDAR ENAKOPRAVNI.** V torek dopoldne, 3. julija 2012 smo se družili pred Centrom DUO (Center domače in umetne obrti) na Mestnem trgu. S posebnostmi iz nacionalne kulinarike so se predstavili udeleženci delavnice iz Romunije, Cipra, Hrvaške, Italije, Portugalske, Turčije in Slovenije. V sredo popoldan smo goste sprejeli v naših prostorih ter jim predstavili delo društva in univerze. Sledil je živahen pogovor in navezali smo pomembne stike za nadaljnje sodelovanje s Ciprom in s predstavniki s Sicilije. Upamo, da se bodo načrti uresničili.

V četrtek, 5. julija, smo goste iz tujine popeljali po našem srednjeveškem mestu, ogled pa smo zaključili z obiskom Loškega muzeja in kavico pri Homanu. Tri naše članice so se odzvale vabilu na večerjo v Kašči in poglabljale že vzpostavljene stike.

Foto: Zlata Ramovš

Udeleženci Grundtvig delavnice na obisku

BRALNA ZNAČKA V ŠTUDIJSKEM LETU 2012-2013

Marija Draškovič

Tekmovanje za bralno značko se je v lanskem študijskem letu kar uveljavilo. Za osvojitev bralne značke je bilo potrebno prebrati pet knjig in o njih zapisati kratko vsebino. Za vodilnega avtorja smo izbrali Toneta Partljiča, ki nas je maja, ko smo imeli 1. dan odprtih vrat Marinkine knjižnice, tudi obiskal. Pripovedoval nam je o svojih življenjskih izkušnjah ter o začetkih bralne značke, našim tekmovalcem pa tudi podelil bralne značke. Bili smo ponosni, saj je pisatelj poudaril, da šele bralna značka otrok in odraslih kaže pravo bralno kulturo naroda. Podelitve se je udeležil tudi škofjeloški župan mag. Miha Ješe, ki vedno rad obišče naše kulturne prireditve. Pripravili smo tudi 2. dan odprtih vrat, na katerega smo povabili učence iz osnovne šole Škofja Loka-Mesto, ki so risali svoje dedke in babice, hkrati pa smo podelili tudi angleške bralne značke. Angleška bralna značka se je uveljavila po zaslugi Nevenke Mandić Orehek in profesorice angleškega jezika Veronike Hartman.

Letošnje tekmovanje za bralno značko bo potekalo podobno kot lani. Vodilni avtor bralne značke bo slovenski pisatelj **Bogdan Novak**, ki ga najbolj poznamo po zbirki 12 romanov Lipa zelenela je. Romani opisujejo usodo dveh družin, ene iz Prekmurja in ene s Krasa, od konca 19. stoletja do sodobnega časa. V zadnjih letih pa je pisatelj izdal tudi več romanov, ki se navezujejo na različne slovenske pokrajine, kot so Štajersko in Idrijsko. Letos se je od nas poslovila znana pisateljica zgodovinskih romanov **Mimi Malenšek**, zato bomo na seznam knjig za bralno značko dodali tudi nekaj njenih knjig. Lani smo brali pesmi slovenskega pesnika Toneta Pavčka, letos pa se bomo posvetili pesniku **Ivanu Minattiju**. Vsi poznamo njegovo pesem Nekoga moraš imeti rad. Od tujih avtorjev bomo izbrali posamezna dela in upoštevali tudi tista, ki niso predpisana. V zadnjem času smo kupili nekaj aktualnih knjig, kot so Služkinje, biografija o Borisu Cavazzi in druge. Upoštevali bomo tudi knjige, ki se berejo pri bralnem krožku. Za angleško bralno značko bodo tekmovalci tako kot lani morali prebrati vsaj tri knjige v angleščini. Izbor knjig bodo naredili profesorji angleščine. V naši knjižnici imamo nekaj poenostavljenih izdaj različnih stopenj, ki jih bodo kandidati lahko uporabili, imamo pa tudi precej drugih knjig v angleščini.

Pravila tekmovanja so enaka kot lani. Kandidati se bodo najprej prijavili na tekmovanje, potem pa bodo o knjigah napisali kratko vsebino in nekaj vtisov. Seznam priporočenih knjig bo tudi letos objavljen na oglasnih mestih naše knjižnice in na oglasnih mestih društva upokojencev.

Prostovoljke, ki delamo v Marinkini knjižnici, ugotavljamo, da je knjižnica zaživela tudi s pomočjo tekmovanja za bralno značko. Veseli nas, da so naši bralci pripravljeni brati knjige iz predpisanih seznamov in se o njih tudi pogovarjati.

NASVETI ZA BRANJE

Marija Draškovič

»Ne pišem za predal, ampak za ljudi,« pravi pisatelj Bogdan Novak, ko pripoveduje o svojem delu. Letos bodo za osvojitev bralne značke tekmovalci brali njegove romane, piše pa tudi za otroke in mladino. PASJA GROFICA je zgodovinski roman. Pripoveduje o Idrijčanki Emiliji Kraus, ki je bila po materi Slovenka, po očetu pa Nemka. Pisatelj je njeno zgodbo slišal na pogovoru v Idriji, ko mu je kustos idrijskega muzeja prof. Darko Viler pokazal portret Emilije Kraus v podobi Venere, še vedno pa stoji njena rojstna hiša. Emilija je sanjala o Napoleonu in bila dovolj pogumna, da je sanje tudi izpolnila. Napoleona je spoznala na Dunaju in postala njegova ljubica, kasneje pa ga je kot poročnika francoske vojske spremljala v vseh bitkah. Pisatelj ju spremlja v vseh pomembnih zgodovinskih dogodkih tistega časa. Napoleon je pred dvesto leti sanjal o Združenih državah Evrope, ki bi uspešno konkurirale ZDA, pri tem mu število mrtvih ni bilo

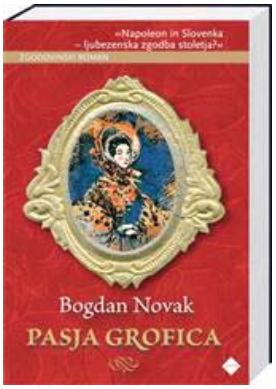

pomembno. Emilija ga je ljubila ne glede na to, kaj je počel. Pomagala mu je, ko si je ranil nogo, in zato jo je dal naslikati Lampiju, slavnemu portretistu tistega časa, kot boginjo Venero. Spremljala ga je do konca njegovega življenja in potem živela v revščini s psi in drugimi živalmi. Zgodba romana je čustvena, napeta in se dobro bere.

Januarja letos je bila v Ptuju uvodna prireditev projekta Evropske prestolnice kulture. Ptujčani so svoje mesto predstavili z romanoma TRTE UMIRAJO STOJE Bogdana Novaka in Strojarska hiša Anne Wittula. Roman Bogdana Novaka je nastal na osnovi zgodbe o posestvu družine Urek na Mestnem vrhu in pisateljevega dolgoletnega raziskovalnega dela,

Nadaljevanje s prejšnje strani

pripoveduje pa tudi o odnosih v slovenskem in nemškem Ptuju.
Glavni junak romana Miha Sadar je bil konjar pri hotelirju Osterbergerju in je na cesarsko-kraljevi loteriji zadel pol milijona kron. S tem denarjem sta z ženo na Mestnem Vrhu zgradila hišo in nasadila vinograd, ki je dajal najboljše vino naokrog. Pridno sta obdelovala vinograd in si pridobila sloves najbolj ljubeznivih gospodarjev na Ptujskem. Rodila se jima

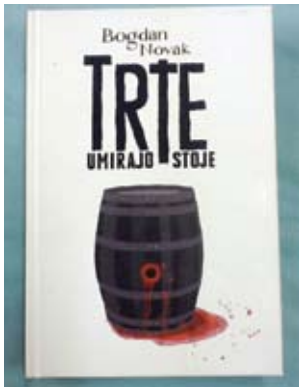

je tudi hčerka Urška, ki pa doživela drugo svetovno vojno in krutost povojnega časa, ko so ji ubili moža. Pisatelj poleg življenja ljudi pripoveduje tudi, kako se obdeluje vinograd, veliko pa izvemo tudi o hrani in navadah. Tako kot živijo ljudje, uspeva tudi trta. Roman je hvalnica človeški marljivosti, prijateljstvu, družini in ljubezni ter hkrati svarilo pred človeško krutostjo. Na koncu romana Mihova hčerka Urška obišče mesto, kjer so ubili njenega moža, prižge svečo in razmišlja o sreči, ki sta jo doživela skupaj. Pisatelj roman konča s poročilom: »Kajti le v spominih si lahko zgradimo zatočišče, v katerem nam je življenje znosnejše.«

KNJIŽNICA POD KROŠNJAMI

Marija Draškovič

V prejšnji številki našega glasila smo sporočili, da se v Marinkini knjižnici tudi letos pridružujemo gibanju Knjižnice pod krošnjami. Prostovoljke smo svoje dejavnosti pod krošnje prenesle vsak petek od 27. julija, zadnja prireditev pa bo 7. septembra.

Tako kot lani smo tudi letos pod krošnje povabili otroke iz vrtca Najdihojca. Pesnica **Neža Maurer** jim je pripovedovala svoje otroške pesmi in jih ponazorila s plišastimi živalmi. Skupaj z otroci

Foto: Nevenka Mandić Orehek

Pesnica in naša članica Neža Maurer je pod krošnjami recitirala svoje pesmi za otroke.

smo tudi zapeli nekaj otroških pesmi. V drugem delu se nam je pridružila **Saša Ambrožič**, ena od ilustratork zadnje Nežine zbirke pesmi za otroke Kaj delajo palčki pozimi, ki nam je povedala, kako so ilustrirali pesniško zbirko. Potem so risali tudi otroci. Srečanje je zelo uspelo, saj je prišlo več kot 60 otrok, pridružili so pa se nam tudi babice in dedki z otroci. Veseli in počaščeni smo, da se je med nami dobro počutila tudi Neža Maurer.
Naslednji petek nam je naša članica pisateljica **Marija Minka Likar** brala svojo še **neobjavljeno zgodbo Metuljev nektar.** Pisateljica pravi, da zgodba govori o poletni ljubezenski zgodbi, kakršna se zgodi, ali pa se morda je, a se ne bi smela zgoditi komurkoli, povsem nepričakovano in spontano, ker je bil tak načrt višje sile in ostane večno vprašanje: »Kaj pa potem?« Njeni zgodbi smo prisluhnili in se na koncu pogovarjali, kako smo to zgodbo doživeli. Ugotovili smo, da je pisateljica zelo dobro pozna življenje in razmišljanje ljudi, še posebej v domači Poljanski dolini.
V petek, 17. avgusta, smo se posvetili bolgarski književnosti in kulturi. **Bogdana Žepič, prevajalka iz bolgarščine**, nam je predstavila razvoj bolgarske književnosti. Iz **Antologije bolgarske književnosti,** ki je izšla leta 2009, je prebrala odlomek, ki smo mu pazljivo prisluhnili. Ker je bil vsem zelo všeč, sem sklenila, da ga bomo preslikali in obesili v knjižnici, da ga bodo lahko prebrali bralci, ki niso bili prisotni. Pripravili smo tudi razstavo prevodov iz bolgarščine v slovenščino. Pogovarjali smo se o romanu **Matere Teodore Dimove**, ki pretresljivo slika odnose v bolgarskih družinah v sodobnem času. Zanimiva je tudi knjiga **Kristjane Valčeve Ohranila sem ponos.** To je zgodba petih bolgarskih medicinskih sester

Foto: Nevenka Mandić Orehek

Igralec Matjaž Eržen pod krošnjami bere zgodbe iz knjige Kamniti most.

in palestinskega zdravnika, ki so jih libijske oblasti obtožile, da so z virusom HIV namerno okužile 400 otrok. Knjiga priča o njihovem mučenju, trpljenju, lažeh in rešitvi. Menim, da smo vsaj malo spoznali bolgarsko književnost in bomo še večkrat segli po njihovih literarnih delih. Veseli smo bili, da se nam je pridružil tudi naš župan mag. Miha Ješe.
V petek, 24. avgusta, so nas spet obiskali **otroci iz vrtca Najdihojca**. Tokrat jim je igralec **Matjaž Eržen** prebral štiri zgodbe iz **zbirke pripovedk Kamniti most**. Pridružili so se nam tudi pevci **skupine Mavrica**, ki so peli narodne pesmi, Sašo Podgoršek pa jih je spremljal na harmoniko. Pridružilo se nam je tudi nekaj babic in dedkov s svojimi vnuki.
Druženje otrok iz vrtca ter dedkov in babic postaja že tradicionalno in upam, da se bo nadaljevalo tudi prihodnje leto.
Prejšnji petek smo povabili predsednico Univerze za tretje življenjsko obdobje Lipa iz Domžal **Metko Zupanek**, ki nam je brala odlomek iz svoje knjige **Cvetje pomladi**. Gospa **Zlatka Levstek** je brala svoje pesmi in haikuje. Obe avtorici sta svoja dela komentirali, izvedeli smo, kako so zgodbe nastale in drobce iz življenja obeh avtoric. Na koncu je sledil še sproščen pogovor o delovanju U3 Lipa in naše univerze. Takih srečanj smo vedno veseli, saj nam dajejo nove moči in ideje za delo.

NOVA GALERIJA HODNIK

Zlata Ramovš

Zelo smo veseli novega galerijskega prostora, ki smo ga prostovoljci preurejali kar cel mesec. Z razdelitvijo na športni in galerijski del smo hodniku povečali funkcionalnost, pri tem pa ohranili skoraj enak del galerijskega prostora, kot smo ga imeli prej. Ne glede na prvotni načrt se je med prenavljanjem pokazalo, da je potrebnih še veliko drugih prenov. Večina jih je bila z velikim posluhom vodstva društva tudi odobreno, s tem pa se je povečala funkcionalnost prostorov.
17. avgusta 2012 je po krajšem otvoritvenem programu in zahvali predsednika društva Mira

Foto: Nevenka Mandić Orehek

Fotografinje med pripravo razstave Moj pogled.

Duića nove prostore odprl župan občine Škofja Loka mag. Miha Ješe.
Ob otvoritvi galerije smo k razstavljanju povabili naše člane fotoamaterje. Na **razstavi MOJ POGLED** se je z zanimivimi fotografijami in različnimi tematikami predstavilo sedem fotografov. Razstavljajo **Brigita Lužar, Ciril Podgoršek, Maruša Mohorič, Mira Kofler, Nadja Podgoršek, Marija Debeljak in Stane Jarc**. Vsi se s fotografijo ukvarjajo povsem amatersko in še nikoli niso razstavljali razen nekateri v okviru foto tečajev. Izbrali so zanimive teme, naravo, dopustniške fotografije, zanimivosti s potovanj po svetu, fotografije vnukov, zimsko pokrajino in olimpijske igre. Razstava bo odprta do konca septembra. Vabljeni k ogledu.

Foto: Zlata Ramovš

Meri Bozovičar je razstavljala svoje lutke.

Ob otvoritvi galerije je v spremljevalni razstavi svoje zanimive ročno izdelane **lutke** predstavila naša dolgoletna članica **Meri Bozovičar**. Pokazala nam je svojo bogato zbirko različnih lutk, ki jih je začela izdelovati po upokojitvi leta 1988. Kasneje je lutkovne delavnice tudi vodila.

V poletnem času pa že tečejo dogovori za razstavljanje v prihodnjem študijskem letu. Naša univerza že pripravlja načrt prireditev Čaj ob petih. Ob njih bomo ponovno pripravili **spremljevalne razstave** naših amaterskih umetnikov, ki se ukvarjajo z izdelavo najrazličnejših izdelkov ročnih spretnosti. Vabimo vas, da se opogumite in jih razstavite pri nas. Pri pripravi razstave vam bomo pomagali. Vaše prijave sprejemamo na elektronski naslov **zramovs@gmail.com** ali na telefonsko številko **031 971 327**.
Odločili smo se tudi, da bomo prihodnje leto ponovno ponudili možnost našim fotoamaterjem, da razstavijo svoje fotografije. **Pridno fotografirajte ter zbirajte uspešne in zanimive posnetke. Ne zamudite našega poziva za prijavo.**
Dogovarjamo se tudi za sodelovanje naših fotografov amaterjev **na razstavi v Cataniji na Siciliji**. Tema fotografij bo verjetno srednjeveški kraji danes, zato bi v prvi vrsti radi predstavili zanimive

Nadaljevanje s prejšnje strani

kotičke naše Škofje Loke z njenimi prireditvami, mogoče pa tudi druge kraje. Podatke o fotografijah, datumih in tematiki vam bomo sporočili, ko bo razstava dogovorjena. Zaenkrat na Sicilijo ne bomo potovali, ampak bomo fotografije poslali po spletu, vendar pa to ni izključeno v naslednjih letih, če bo naše sodelovanje uspešno. **Ne pozabite fotografirati in spremljati naših obvestil.**

Za konec naj zapišem še spodbudne besede naše članice Mire Kofler, ki je po otvoritvi nove galerije zapisala:
»Danes ste ves vloženi trud kronali z lepo otvoritvijo in navdušenjem vseh, ki smo bili priča dogodku. Vem, da bodo v prenovljenem sprejemnem hodniku in galeriji uživali tudi drugi. Toliko dobre volje je v njem, da se je z njo napolnil in jo bodo čutili vsi, ki bodo tja prišli. Hvala.«

GLASBA

V SPOMIN
ANTON GUZELJ, 1936 - 2012

V 76. letu starosti nas je 24. maja letos zapustil naš pevec Anton Guzelj. Bili smo neprijetno presenečeni, saj smo, tako kot on, čakali, da se vrne med nas, ko se pozdravi. Izredno rad je prepeval in se družil z nami. O tem smo se z njim pogovarjali še dva dni pred smrtjo.
Ker je imel rad pesem, smo se z njo od njega tudi poslovili.
Poleg veselja do petja je bil tudi skrben in požrtvovalen gasilec.
Tone, pogrešamo te.

Marinka Logar

ŠE BOMO PELI
Marinka Logar

Počitnice so mimo in bile so dolge, kar predolge. Vročina je bila huda, kajne? Vsaj meni se je tako zdelo.
Komaj sem čakala, da pride malce ohladitve. A to je vseeno, saj se bomo že kmalu tresli od mraza. Vse to bo veliko lažje premagovati v družbi veselih pevcev.
Pričeli bomo z delom in prav je tako, saj se moramo pripraviti in se naučiti novih pesmi, da jih bomo lahko spodobno predstavili za vaša precej kritična ušesa.
Najprej se bomo **13. oktobra pripravili na gostovanje v Murski Soboti.**
Konec oktobra bomo, kot že več let doslej, zapeli na žalni komemoraciji pred sedežem ZZB v Škofji Loki. Natančen datum bo objavljen na radiu Sora.
Predvidoma **29. novembra** bomo sodelovali na **koncertu MPZ Peter Lipar** v Kranju, ki bo posvečen **100-letnici** rojstva skladatelja, dirigenta in zborovodje **Petra Liparja** iz Kranja.
8. decembra pa načrtujemo koncert za **domače občinstvo** v Sokolskem domu, ki bo prav tako posvečen 100-letnici rojstva skladatelja Petra Liparja.

Foto: Nevenka Mandić Orehek

Trenutki pred nastopom v Kristalni dvorani Sokolskega doma

Na koncertu bo sodeloval še MPZ Peter Lipar Kranj, za druge pa še ne vemo, saj program še nastaja.
Če se nam ne ponudi še kaka možnost, bi bilo to do novega leta vse.
Koncert bomo napovedali tudi v oddaji za upokojence na radiu Sora.
Veseli bomo, če nas pridete poslušat, saj se zato trudimo. Naš trud bo za vas **brezplačen**, poleg tega bomo še nazdravili s kozarčkom rujnega.

DOKLER IMAMO PRIJATELJE PEVCE, JE SEDANJOST LEPA

Zlata Ramovš

»Dokler imamo spomine, je preteklost lepa, dokler upamo, je prihodnost lepa, dokler imamo prijatelje pevce, je sedanjost lepa.« Ta misel je zapisana na eni od unikatnih čestitk, ki si jih člani pevske skupine Mavrica podarjajo ob različnih priložnostih.

Prebiram njihovo Mavrično kroniko, ki je poleg slikovnih spominov in opisov pevskih nastopov polna pričevanj, da pevce poleg prepevanja družijo tudi pogosta praznovanja in družabni dogodki. Med njimi so izleti, razni ogledi ter praznovanja rojstnih dnevov in praznikov. Vsak izreden dogodek izkoristijo za druženje ob pesmi. Veselijo se drobnih pozornosti, ki jih ob tem namenjajo drug drugemu. V skupini je nekaj nadarjenih posameznikov, ki večkrat prijetno presenetijo svoje prijatelje pevce. Razveselijo jih z drobnimi, lepo aranžiranimi novoletnimi darili, voščili na okraskih, bomboni, rojstnodnevnimi čestitkami, unikatnimi pisemskimi ovojnicami z lepimi verzi ter znamkami s fotografijami slavljencev, čestitkami pevkam ob dnevu žena in pevcem ob dnevu mučencev ter svežim ali umetelno klekljanim cvetjem. Ne pozabijo tudi na praznične čestitke drugim članom društva in nas razveseljujejo z lepimi mislimi in željami, ki jih napišejo v unikatne vizitke.
O preteklem novoletnem praznovanju so zapisali: »Sonja je povedala, da je bila skoraj brez glasu, ko je morala povedati nekaj besed, tako je bila ganjena od vseh lepih drobnih pozornosti.«
In v drugih zapisih: »Gojimo družabnost in pripadnost. Vse te pozornosti nam veliko pomenijo in nas povezujejo.«
Poleg petja in druženja si medsebojno pomagajo tudi pri delih na vrtu, npr. pri obrezovanju žive meje, za Marinkino knjižnico pa zbirajo prostovoljne prispevke. »Člane pevskega zbora ne združuje le petje, ampak tudi prijateljska pomoč, kadar je potrebna. V tem so lahko drugim za vzgled,« je zapisano v kroniki.

Foto: Nevenka Mandić Orehek

Zapeli so nam v Marinkini knjižnici pod krošnjami.

Skupina Mavrica ima zdaj 17 članov in že tri leta vadi ter nastopa pod vodstvom zborovodje Saša Zagorška. Na svojem repertoarju imajo 66 pesmi, ki jih izbirajo glede na nastope. Pojejo ljudske, partizanske, praznične in cerkvene pesmi ter priredbe narodnozabavnih pesmi.
Predsednica Mavrice Sonja Dolinar mi je povedala: »Zaželeli smo si, da bi poslušalci peli skupaj z nami, kar se je izkazalo kot dobra odločitev. Tako so poslušalci skupaj z nami zapeli na srečanju maturantov iz leta 1945, ki so v Origanu praznovali obletnico mature, na miklavževanju stanovalcev Centra slepih, slabovidnih in starejših, na prednovoletnem srečanju članov Zveze borcev ter na srečanju Društva invalidov Škofja Loka v dijaškem domu. Obiskovalci so se nam pridružili tudi ob otvoritvi fotografske razstave Janeza Podnarja v naši galeriji Hodnik. Skupno petje nas poveže s poslušalci in nas sprosti.

Foto:arhiv Mavrice

Čas za oddih in pogostitev na izletu

Letos smo uvedli novost, saj so pevke na nastopih nosile bele bluze, okoli vratu pa so si nadele tanke pisane šale, s čemer so nazorno ponazorile ime naše pevske skupine. Želimo si še, da bi letos še izdelale nakit, narejen iz enakega materiala, ki bi bil unikaten izdelek vsake posamezne pevke.«
»Smo resnično simpatična, družabna skupina, ki se zna sprostiti in razvedriti,« je v Mavrični kroniki zapisala kronistka Marička Zadnik.

DOLGO, DOLGO ŽIVLJENJE

ENAINDEVETDESET LET ANGELE MARKELJ

Nadja Podgoršek

Ko sem stopila v njeno sobo v petem nadstropju Centra slepih in slabovidnih, me je gospa Angela Markelj pozdravila s širokim nasmehom. Prav nič je nisem spravila v zadrego, ko sem jo poprosila,da bi mi za bralce našega glasila Mi o sebi povedala kaj iz svojega življenja.

V lično urejeni sobici s pridihom topline živi že devet let. Ko sem jo vprašala, kako se je znašla v domu, mi je z nasmehom na ustih povedala, da je vedno vedela, da bo nekega dne prišla tja. Tega ni nikoli obžalovala, saj se počuti izredno dobro. Razen nerodnega padca, zaradi katerega je morala zadnje dni na rentgen, ji zdravje odlično služi, čeprav je zaradi izgube moči v rokah in nogah pred kakimi tremi leti pristala na vozičku. V domu je zelo zadovoljna z vsem. Hrana se ji zdi odlična, osebje pa je čudovito. Ima kar nekaj prijateljic, čeprav se tu in tam kakšna poslovi, saj leta hitro minevajo. Vse to mi je pripovedovala brez grenkobe v srcu, saj pravi, da je življenje pač takšno in takšnega je treba tudi jemati.

Angela Markelj se je rodila 16. septembra 1921 v dvanajstčlanski družini pri Sveti Barbari. Štirje otroci so umrli že zelo majhni, štirje bratje pa so padli v drugi svetovni vojni. Oče in mama sta za številno družino skrbela po najboljših močeh.

Foto: arhiv Angele Markelj

Angela s pokojnim bratom pred CSS

Angela je nekaj časa hodila v šolo pri nunah, šest razredov osnovne šole pa je dokončala v Loki. Kot vsi otroci se je tudi ona morala truditi že od malega, če je hotela imeti novo obleko in obutev. Tako je z ostalimi otroci poleti in jeseni nabirala gozdne sadeže, maline, borovnice, gobe in zelišča, da so lažje preživeli. Najraje pa je delala na vrtu in kuhala. Šivanja se je učila pri nunah in šele pri 32 letih je šla v prvo službo v Termiko. Nikoli se ni poročila in tudi otrok nima. Kljub temu ji v življenju nikoli ni bilo dolgčas in tudi fantov se ni otepala. Hudomušno je namignila, da se ravno zato ni hotela poročiti, ker je fante imela možnost dodobra spoznati. Živela je v Rašpušah v Hrastnici in lovci ter drugi mladi fantje so jo pregovorili, da je odprla gostilno. Lovci so nemalokrat ustrelili kakšnega srnjaka in ji ga prinesli. Poleg dobre pečenke je spekla še kakšno potico in ocvirkovico, rada pa je pekla tudi krofe. Bila je zelo gospodarna in z nasmehom mi je povedala, da je kar nekaj let imela gostilno »na šverc«, za kar je nekajkrat tudi krepko plačala kazen. Končno je pri svojih 50 letih uradno odprla gostilno Pri Marijinem studenčku, toda oblast je zahtevala, da so jo preimenovali v Kmečki turizem pri Starem Brojanu. V njej je bilo vedno dovolj petja, plesa in smeha. Zelo rada je pletla, vezla in kvačkala. Nekaj svojih mladostnih izdelkov ima še sedaj v svoji sobici.

Ko se je upokojila, je občasno odšla na kakšen izlet z upokojenci. Še vedno zelo rada bere in se druži s prijateljicami. V domu ji ni nikoli dolgčas, saj se udeležuje vaj za spomin, hodi na delovno terapijo in posluša zdravstvena predavanja. Rada se udeležuje koncertov, ki jih različne skupine prirejajo za stanovalce centra, in še kaj bi se našlo. Zelo je vesela piknikov, ki jih center prireja za svoje varovance in njihove sorodnike. Nekaj časa je bil v domu tudi njen, zdaj že pokojni brat.

V imenu Društva upokojencev Škofja loka in svojem imenu sem ji zaželela, da bi še dolgo uživala prijetno življenje v domu in da bi ji tudi zdravje kar najbolje služilo.

OPRAVIČILO

Včasih se nam dogaja, da po izidu glasila ugotovimo, da smo fotografijam pripisali napačnega avtorja. Ob taki napaki se prizadetemu fotografu osebno opravičimo, občasno pa se želimo opravičiti tudi v glasilu.
V 20. številki smo naredili napako pri fotografiji pevskega zbora Vrelec na 23. strani, ko smo jo pripisali Janezu Ravnikarju namesto Janezu Bogataju. V eni od prejšnjih številk pa smo za avtorstvo fotografije prikrajšali fotografinjo Miro Kofler. Obema se za napaki opravičujemo.

MARA TAVČAR, SREDNJEVEŠKA GOSPA

Maruša Mohorič

Kot lepo srednjeveško gospo na Venerini poti v Škofji Loki sem jo občudovala že pred leti, kasneje pa sem jo srečala na avtobusu na društvenem kopalnem izletu na Debeli rtič. Naključje je hotelo, da sem se v njeni delavnici oblekla tudi sama, po pogovoru z nekaterimi udeleženkami sedanjega loškega Historiala pa sem jo želela spoznati tudi osebno, saj je znana po tem, da si je prekrasno obleko sešila sama. Poleg tega se na prireditvi, ki mesto vrne v srednji vek, v njenih kreacijah pokaže še kar nekaj mestnih gospa.

Foto: Nevenka Mandić Orehek

Mara Tavčar je Ločanka, rojena leta 1940. Pri mami se je izučila za šiviljo, kasneje pa je za pol leta odšla na prakso v Rim, v modni salon svojih sorodnikov. Izkušnje je pridobivala tudi v šivalnici v Škofji Loki, potem se je odločila za lastno obrt, modno šiviljstvo in krojaštvo. Njene stranke so bile iz Škofje Loke in okolice ter tudi iz Ljubljane. Ženske so imele različne želje, ideje in zahteve, saj je bila za vsak praznik potrebna nova obleka, včasih pa tudi plašč. Mara je šivala obleke za silvestrovanja in pustne maske. Ideje je dobila v francoskih, italijanskih in nemških revijah, občasno pa tudi s pogledom skozi okno delavnice, mimo katere se sprehodi veliko število ljudi.

Od upokojitve leta 1998 sproščeno in z veseljem sodeluje pri Loškem pasijonu v okviru društva Sotočje. Naredila je oblačila za vso duhovščino, od kaplana do papeža, v sodelovanju s kostumografinjo Nado Slatnar je izdelala obleke za posvetno oblast od cesarja do kralja. Delo je bilo zelo zahtevno, a delala je z velikim veseljem, vnemo in zadovoljstvom.

Dolga leta se je Škofja Loka junija z Venerino potjo ponovno spremenila v srednjeveško mesto. To je bil za Maro nov izziv, vendar se je povabilu rada odzvala, čeprav o srednjeveških in renesančnih oblekah ni vedela veliko. Člani društva so začeli s kmečkimi oblačili, da so lahko sodelovali na prireditvi, nato so prišla na vrsto trgovska in meščanska oblačila, kasneje pa tudi plemiška oprema. Vzorce in materiale za kreacije je postopoma našla v trgovinah v Avstriji in Italiji, morala je pregledati mnogo revij in razno literaturo. Kolekcijo okraskov in pomembnih dodatkov je dopolnjevala postopoma in tako ima sedaj bogato zbirko. Pri izdelavi posameznih oblačil je veliko ročnega dela, zato so potrebni mirna roka in zbranost, predvsem pa veselje in dobra volja. Mari ničesar od tega ne manjka, saj ji je delo v delavnici še vedno v veselje in sprostitev.

»Ko se je Venerina pot obogatila, sem si naredila lepo, bogato meščansko obleko. Potem sem si vsako leto naredila novo, prejšnjo pa za sprevod posodila prijateljici ali kolegici.«

Venerina pot se je medtem preimenovala v Historial, Mara pa še vedno sodeluje in ustvarja.

Za svoje bogato udejstvovanje, aktivno sodelovanje pri Prosvetnem društvu Sotočje, za vodenje šiviljske sekcije pri Obrtni zbornici in delu pri Krajevni skupnosti, je leta 2005 prejela občinsko priznanje, srebrni grb Občine Škofja Loka, kar ji je bilo v veliko veselje in na kar je upravičeno ponosna. Še vedno sodeluje v skupini Za lepšo Loko, ki podeljuje priznanja za najbolj izvirno okrašena okna in balkone v Škofji Loki.

V društvo upokojencev se je vpisala kmalu po upokojitvi. Občasno se je udeležila zanimivih društvenih izletov, občasno pa se nam pridruži na kopalnem izletu na Debeli rtič. Z možem imata dva otroka, razveseljujejo jo vnuki Aleš, Blaž in Peter, ki radi pridejo na počitnice. Uživa na sprehodih v naravo, skoraj vsak teden s prijateljicami poskrbi za okrasitev cerkve Sv. Jakoba, ena njenih majhnih tedenskih radosti pa so tudi srečanja s prijateljicama Marijo in Ljubo na sobotnih obiskih tržnice, ko si vzamejo čas za kavo in prijeten klepet.

Vesela sem, ko srečujem aktivne upokojence, ki so pripravljeni del sebe in svojega časa posvetiti za dobro drugih, naj bo društvu, kulturi, krajevni skupnosti, sosedu ali sosedstvu, ob tem pa so dobrovoljni, veseli, nasmejani, razpoloženi in tudi urejeni. Takšna se je v najinem klepetu predstavila Mara Tavčar. Zahvaljujem se ji za prijaznost in ji želim, da s svojo umetniško žilico ustvari še mnogo kreacij za Historial.

BISERNA POROKA V PODLUBNIKU

Besedilo in fotografija Zlata Ramovš

»Mar nisi že takrat občutila ljubezni,
ki so jo pričarali pogledi tvoji
in od tedaj blodim kot v bolezni
ter iz dneva v dan so globlji snovi moji.«

Tako je davnega leta 1960 svoja globoka občutenja v verze prelival mladi avtor pesmi STANE PEČAR. Tedaj seveda ni slutil, da jih bo ob svoji 60-letnici poroke prebiral v našem glasilu. Z ženo FRANCKO biserno poroko praznujeta ravno v času izida tega glasila. Gospa Francka Pečar, rojena v Puštalu, letos praznuje tudi svojo 80-letnico, njen mož Stane, po rodu z Vrhnike, pa 84 let. Visok zakonski jubilej je lepa priložnost, da njuno življenje, tako drugačno od današnjega, predstavimo našim bralcem. Njuna otroška, mladostna in tudi začetna zakonska leta je namreč zaznamovalo hudo splošno pomanjkanje, ki se je vleklo še dolga leta po drugi svetovni vojni, zaradi katerega sta se navadila živeti skromno in pošteno.

► **Mi lahko zaupata, kako sta se spoznala in poročila?**

Stane: »Tedaj sem kot mlad kriminalist služboval v Kranju. Naš šofer me je povabil, da sva skupaj obiskala njegovo dekle na Visokem pri Kranju. Z njo je bila tudi Francka, ki mi je bila takoj všeč. Stanovala je pri čevljarju in ko sva se leta 1952 odločila za poroko, smo naredili skromno ohcet z malo boljšim kosilom kar pri čevljarju. Sosed je igral na harmoniko, plesali pa smo kar v veži.
V času poroke sem že delal v Mariboru in imel znanca v tamkajšnji Vinarski zadrugi. Kljub hudemu pomanjkanju mi je po ugodni ceni priskrbel sodček vina, kar je bilo za tiste čase dragoceno darilo. Na poroki sva si s Francko izmenjala dva kovinska obročka, saj se zlata ni dobilo. Šele precej let kasneje nama je Franckina mama podarila zlat prstan, iz katerega sva si dala izdelati prava poročna prstana. Blago za poročni obleki sem zaslužil z nabiranjem zelišč, za katere sem dobil »pike«. Bilo je zelo svetle barve in v Kranju so ga pobarvali, tako sva imela obleki v enaki rjavi barvi.«

► **Sta se prej zaročila?**

Francka: «Kje pa. Ni bilo ne zaroke, ne bale, še »pušeljca« nisem imela, saj zanj ni bilo denarja. Za poročno darilo sva dobila majhno vazico in štiri skodelice za kavo. Ko sva prišla k fotografinji, mi je v roke potisnila suh šopek, s katerim so se slikali vsi mladoporočenci. Nato sva šla na Bled, kjer sva si lačna zaželela kremšnit, vendar jih ni bilo. Na poročno potovanje sva odšla z vlakom v Opatijo, v najcenejši hotel. Tam sva se želela najesti rib, a dobila sva le nekaj rib iz konzerve, po katerih sva bila strašno žejna. Žejo sva pogasila s sladoledom, najedla pa sva se šele pri Stanetovih starših na Vrhniki. Živela sva na Visokem, kjer nama je čevljar odstopil majhno shrambo, v kateri sva imela »stalažo, kolmkišto«, posteljo, mizo in dva stola. Imela sva le dve rjuhi, ki sem ju zjutraj pred službo oprala, da sta se do večera posušili. Kuhati nisem znala, na začetku je kuhal Stane. Spominjam se svojih začetnih kuharskih težav. Moj prvi segedin golaž je bil močno presoljen, prvega ješprenja pa sem nakuhala toliko, da mi je zmanjkalo vse posode in sva ga nato jedla cel teden.«
Stane takoj pristavi: »Ampak zdaj je odlična kuharica, še posebno dobro naredi divjačino in vloži zelenjavo.«
Staneta so službeno stalno premeščali, tako da sta prišla tudi v Škofjo Loko, kjer je delal na ekspozituri okraja Kranj. Stanovala sta v domu Zveze borcev. Francka je bila noseča in ni dobila službe, zato je prevzela dela hišnice in snažilke doma Zveze borcev. Porodniškega dopusta seveda ni bilo. Delala je do poroda, v vsa nadstropja je nosila kurjavo, kurila peči, »dratirala, biksala« in čistila na kolenih. Po porodu je na stanovanje vzela žensko, s katero sta si menjaje varovali otroke, da sta lahko hodili v službo za polovični delovni čas. Stane je poleg službe do 40. leta stalno študiral, imel je veliko neplačanih funkcij in bil veliko odsoten, denarja pa je bilo malo. Rodili sta se jima dve hčerki in le občasno sta jima lahko kupila kako žemljo ter jo razdelila vsaki pol. Deklici sta se igrali s kuhalnico in lončki, občasno pa jima je Franckin oče naredil kakšno leseno igračo. Sorodnike na Vrhniki sta obiskovala kar s kolesi, kamor sta na dolgo pot naložila še obe hčerki.
Francka se s solzami v očeh spominja: «Ko sem dobila plačo, sem si za cel mesec vnaprej naredila načrt, kaj bom kuhala, da se mi bo izšlo. Še danes sem globoko hvaležna predsednici Rdečega križa gospe Remškarjevi, ki nam je nekoč iz zalog RK prinesla nekaj riža, ješprenja in druge hrane. Za novo leto 54/55 sva si lahko privoščila le klobaso, za darilo pa sem dobila škarjice za rezanje nohtov.

Šivala sem za družino in za druge ter pletla in kvačkala, da smo nekako preživeli.«
Ko je Francka dobila službo prodajalke, se je življenje obrnilo na bolje. Zakonca sta odšla tudi na morje, kasneje sta si kupila fička in začela graditi hišo. Francka je v samopostrežni trgovini na Mestnem trgu delala celih 30 let in se tam tudi upokojila. Za svoje vestno delo je dobila častno priznanje in pohvalo. V kriznih časih so ji bili v veliko uteho hribi, kamor je vseskozi rada hodila s sestro in tudi hčerkama. Večkrat je hodila tudi z upokojenci in opravila transverzalo. Še vedno rada obiskuje hribe, a s svojim tempom. Obdeluje vrt in njivo v Hrastnici, veseli se obiskov dveh vnukov in treh pravnukov ter se ukvarja z ročnimi deli.

Stane je bil med drugim kustos in vodja oddelka NOB v muzeju ter upravnik doma Zveze borcev. Po službi se je s kolesom vozil v ekonomsko šolo v Kranj, nato pa se je lotil še študija prava. V prostem času je bil 40 let lovec in je užival v naravi. Ob upokojitvi leta 1979 je bil načelnik oddelka za notranje zadeve na Občini Škofja Loka. Dolga leta se je ukvarjal tudi z raziskovanjem zgodovine NOB in zgodovinopisjem ter sodeloval pri izdaji knjig o NOB na Škofjeloškem. Za svoje bogato delo je prejel mnoga državna in lokalna priznanja. Občasno je pisal tudi pesmi in jih zložil okoli 50, večinoma z domoljubno tematiko. Pesmi so bile večkrat objavljane in recitirane na raznih proslavah. Preko 40 let se je tudi zanimal za starine, jih zbiral in restavriral. Žal se mu je zaradi rumene pege zadnja leta poslabšal vid. Kupil je močno lupo, s katero si na televizorju projicira povečana besedila in jih tako kljub slabovidnosti lahko prebira ter tudi piše.

Dragi bralci, se vam zdi, da je v današnji krizi težko živeti? Kriza se od krize razlikuje, a vedno se preživi, če nas le ne prevzame malodušje. Pravi dokaz za to sta Francka in Stane, katerima ob visokem jubileju iskreno čestitamo ter jima želimo v prihodnjih letih zdravja in miru.

»Vse pride, vse mine,
sreča zapušča nam lepe spomine,
zato se le spomni še kdaj
na najin cvetoči, prelepi maj!« (Stane Pečar)

STEBRI GRANITNI

Stane Pečar

Pred stebrom granitnim
mladi popotnik postoj
in pokloni se žrtvam,
ki jih je terjal naš boj.

Mrtvim prisego sveto podaj,
da branil boš zemljo domačo,
kot oni nekdaj,
težko priborjeno,
s krvjo prepojeno.

Preberi besede vklesane v granit,
dojemi njih bit,
raztrosi njih seme v svet plodovit,
da vzklil bo iz njega rod plemenit.

Ko vzklil bo iz semena nov rod
in na svetu ne bo več vojnih grozot,
tedaj naj se stebri granitni
pogreznejo v zemljo povsod.

To je domoljubna pesem na temo NOB, ki je bila objavljena v knjigi Pomniki NOB na Škofjeloškem leta 1986. Recitirana je bila na eni od žalnih slovesnosti pri spomeniku 50 talcem za Kamnitnikom in na proslavi v Dražgošah leta 2005.

KOLESARSKE NOVICE

Jožica Anžel

Da nas ne boste videvali samo na cesti, tokrat preberite nekaj malega **o kolesarski sekciji upokojencev.** Konec aprila smo začeli z rednim kolesarskim druženjem. Za nami je že kar nekaj ur in kilometrov vožnje. Naša skupina šteje dvanajst kolesarjev in kolesark. Veseli bomo, če se nam bo jeseni pridruži še kdo, da bomo lahko oblikovali tudi lažjo skupino in jo prilagodili glede na pripravljenost posameznikov. Saj poznate rek »Za zdravo telo je treba na kolo.« Starost pri tem sploh ni pomembna!
Gorenjski upokojenci vsako leto pripravijo srečanje kolesarjev Gorenjske. Lansko leto smo občudovali vrstnike v enotnih kolesarskih dresih vseh mogočih barv, z napisi in imeni društev in sekcij. Ker smo jim malce zavidali, smo si obljubili, da se bomo letos bolje organizirali. Prvega junija je bilo **srečanje v Šenčurju** in za to priložnost smo oblekli drese nekdanjega Kolesarskega kluba Janez Peternel Škofja Loka. Nekaj smo si jih izposodili, nekaj pa smo jih našli v omarah. Vsi smo z žalostjo ugotavljali, da je škoda, ker je klub razpadel. Drugi udeleženci so nas opazili in takoj je pogovor stekel o zgodovini in o našem odličnem predvojnem kolesarju **Janezu Peternelju**. Da ne bo pomote, govorimo o drugi svetovni vojni.

Gostitelji so poskrbeli za odlično organizacijo. Kolesarili smo v skupinah po okolici Šenčurja in se pomerili v najpočasnejši in spretnostni vožnji. V spretnostni vožnji se je **odlično izkazal naš Jože Ramovš, ki je prejel zasluženo medaljo**, vsi pa smo domov odnesli spominsko priznanje.

Foto: arhiv Jožice Anžel

Takole smo se postavili pred objektiv: z leve Jože Ramovš, Roman Hartman, Mirko Pintar, Jana Bešter, Pavle Kalan, Urška Bizjak in Jožica Anžel.

Torej, ne pozabite, dobimo se vsak ponedeljek ob osmi uri pri brunarici za športno dvorano na Podnu. Jeseni nas čaka še veliko lepih uric.

PLAVALNO PRVENSTVO PZDU GORENJSKE JE BILO V KRANJU

Ivan Hafner

Gorenjsko prvenstvo v plavanju za leto 2012 je bilo 4. junija 2012 v Kranju. Udeležba je bila dokaj številna.
Tokrat mi je uspelo zbrati kar močno ekipo, saj je za naše društvo skupaj z mano plavalo pet moških in štiri ženske.
Lahko rečemo, da je bila naša ekipa zelo uspešna, saj smo osvojili kar 17 medalj, od tega 4 zlate, 5 srebrnih in 8 bronastih medalj. Ženske so bile uspešnejše od moških, saj so odnesle kar 10 medalj, moški pa 7.
Najuspešnejša v naši ženski ekipi je bila Urška Bizjak, ki je v svoji starostni kategoriji postala prvakinja na 50 m prsno in 100 m prosto ter podprvakinja na 50 m prosto. Angelca Grošelj je postala prvakinja na 50 m prsno, na 50 in 100 m prosto pa je osvojila bron. Mojca Rant je postala prvakinja na 50 m prosto, na 50 m prsno pa je bila bronasta. Stanka Perne je postala dvakratna podprvakinja in sicer na 50 m prsno ter 100 m prosto.
V moški konkurenci sem avtor tega prispevka postal dvakratni podprvak in sicer na 50 m ter 100 m prosto, Srečo Pirman je v vseh treh disciplinah osvojil bron, Peter Mravlja pa v svoji starostni kategoriji bron na 50 m in 100 m prosto. Točke sta prispevala tudi Jurij Posavec in Lojze Homan.
Uradnega ekipnega točkovanja (še) ni, neuradno pa smo dosegli tretje mesto, takoj za naj številčnejšima ekipama iz Kranja in Radovljice, ki imajo tudi drugače najboljše razmere za vadbo, saj imajo bazene.

KEGLJANJE NAJPOMEMBNEJŠI DOGODKI OB KONCU SEZONE

Ivan Hafner

PRVENSTVO PZDU GORENJSKE V KAMNIKU

Prvenstvo Gorenjske v kegljanju, ki ga je organiziralo DU Kamnik, je potekalo 16. in 17. maja 2012.
Udeležba je bila številna, tako kot lani v Škofji Loki. Naši kegljači in kegljačice, ki so bili odlični že lani, so v Kamniku dosegli še večji uspeh.
V moški konkurenci so naši kegljači zmagali pred priznanima ekipama DU Tržič in DU Kamnik. Stane Ferle, Peter Mravlja, Vlado Podviz in Franc Žontar-Nano, rezerva je bil Adi Kočar, so podrli 2089 kegljev in za 8 kegljev prehiteli Tržičane. Tako so si zagotovili nastop na državnem prvenstvu jeseni. Za odličen dosežek kegljačem čestitamo.
V posamični konkurenci 62 kegljačev je po lanski zmagi Franca Žontarja-Nanota letos slavil naš odlični Vlado Podviz. Podrl je 553 kegljev in za 5 kegljev ugnal drugouvrščenega Kamničana Franca Poljanška ter za 12 kegljev Janeza Rihtaršiča iz DU Selška dolina. Čestitamo.
Lanski prvak Franc Žontar-Nano je zasedel 9. mesto, Stane Ferle 14. mesto in Peter Mravlja 17. mesto.
Ženska ekipa je tako kot lani zasedla tretje mesto s 1876 podrtimi keglji. Pred njo je bila zmagovalna ekipa DU Kamnik z resnično odličnim rezultatom 2075 kegljev, kar je 3 keglje več od kamniške moške ekipe. Za našo ekipo so metale Smiljana Oblak, Cilka Remic, Zdenka Gaber in Slavka Plestenjak, rezerva pa je bila Marija Tolar.
V posamični konkurenci se je odlično odrezala naša Smiljana Oblak, ki je bila s 517 podrtimi keglji med 38 kegljačicami tretja. Tudi ostale tri članice naše ekipe so tekmovale dobro, saj je Zdenka Gaber dosegla 12., Slavka Plestenjak 19. in Cilka Remic 22. mesto.

PO KONČANEM KLUBSKEM PRVENSTVOM SMO TUDI TOKRAT ZAKLJUČILI SEZONO PR' ANDRJONU.

Kegljaško sezono 2011/2012 in 14. klubsko prvenstvo smo uspešno zaključili 6. junija 2012. Kot običajno smo najprej zavzeli Blegoš, nato pa smo se spustili do Andrjona, kjer smo razglasili rezultate prvenstva našega DU in podelili medalje v treh kategorijah. Pokal za novega odličnega klubskega rekorderja je prejel Peter Mravlja. Vsem smo razdelili drobna darilca, se podprli in odžejali, malo zaplesali, pokramljali, pobalinčkali ter se polni dobre volje razšli do septembra, ko se bo pričela nova sezona.
Pred podelitvijo priznanj sem povedal nekaj zanimivosti iz letne statistike. V klubskem prvenstvu so sodelovali vsi aktivni kegljači in kegljačice, ki so redno metali vso sezono. Sodelovalo je rekordnih 15 kegljačev in kar 11 kegljačic, torej skupaj kar 26 navdušencev. Kar 14 od njih je ponovno doseglo doslej najboljše rezultate.
Pa poglejmo, kdo so bili najboljši.
V ženski konkurenci je ponovno zmagala Smiljana Oblak, ki je dosegla tudi absolutno rekordno povprečje 10 kol in sicer 5327 podrtih kegljev. Druga je bila Zdenka Gaber, ki je podrla 5048 kegljev in izenačila lanski rezultat. Sledijo jima Cilka Remic, Slavka Plestenjak, Majda Bogataj in ostale.
V moški konkurenci je ponovno zmagal novi gorenjski prvak Vlado Podviz. Zlato medaljo si je zaslužil s kar 5639 podrtimi keglji, kar je absolutno najboljši rezultat doslej, lani je dosegel 5505 kegljev. Srebrno odličje si je priboril Peter Mravlja s 5593 podrtimi keglji, bron pa Franc Žontar s 5479 podrtimi keglji. Sledita jim Tine Uršič s 5445 podrtimi keglji in Stane Ferle s 5355 podrtimi keglji . Vsi so izboljšali svoje najboljše letne rezultate, najbolj pa se je odrezal Stane Ferle, ki je to sezono podrl kar 214 kegljev več kot leto poprej. Sledi še 10 ostalih kegljačev s še vedno solidnimi rezultati.
Posebno medaljo najboljšega med kegljači nad 70 let si je prislužil novi klubski rekorder Peter Mravlja. Za izvrsten klubski rekord 627 podrtih kegljev je prejel tudi pokal.
Tudi v prihodnje bomo z veseljem sprejeli nove kegljače in jim ponudili možnost redne vadbe.

RADI IGRATE ŠAH?

V našem društvu želimo poleg moške skupine šahistov, ki že dolgo pridno trenirajo, organizirati tudi žensko skupino.
Vabimo vse, še posebej ženske, ki vas šah zanima, da se prijavite. Prijave sprejemamo ob četrtkih med deseto in dvanajsto uro ter v času vpisa v programe univerze 12., 13., in 14. septembra 2012. Ko bo prijav dovolj, bomo organizirali prvo srečanje.

PRETEKLI SMO ŠTIRI MOSTOVE

Jožica Anžel

»Končno,« smo si rekli mnogi, ko je bil objavljen razpis za tek štirih mostov. Končno je Loka dobila svoj tek in to nočni. Vsa večja mesta po Sloveniji ga že imajo. Naše starodavno mesto z veliko tekaško tradicijo, pohvalimo se lahko z velikim številom olimpijcev, se je kar malo obiralo. A nič zato, saj je bil zame to eden lepših tekov v zadnjih letih. Teči v domačem mestu je pač nekaj posebnega. Organizatorji so se res potrudili in težko bi našli kakšno slabo točko. No, ena pa je res bila, vendar pa je nikakor ne pripisujem organizatorju. Kdo neki je bil tisti traktorist, ki je v drugem krogu nočne desetke na Suški cesti pridrvel na cesto in pošteno ogrožal tekače? Lahko bi prišlo do nesreče, vendar se to na srečo ni zgodilo. Kakšni zli duhovi so obsedli traktorista, da se je ob pol desetih zvečer s traktorjem spravil plašit tekače, pa zagotovo najbolje ve sam.

Upokojenci smo sodelovali v velikem številu, saj nas je teklo deset, veliko pa jih je ob progi navijalo. Hvala vsem za spodbujanje. Proga je bila dolga deset kilometrov, teka pa se je udeležilo skoraj 600 tekačev iz vse Slovenije. Naši člani so se po starostnih kategorijah uvrstili na naslednja mesta: **Drago Frelih 3., Mirko Pintar 3., Pavle Kalan 4., Stane Gaber 21., Jani Anžel 30., Jožica Anžel 3., Urška Bizjak 3., Jožica Finžgar 17.** Kako dobri so ti rezultati, presodite sami, da ne bo preveč samohvale.

Sicer pa kar tečemo, lahko bi celo rekli, organizirano. Vsaj enkrat na teden zabrni telefon: »A greš kej laufat?« »Grem, ker je v družbi lažje in prijetneje.« Če se komu teče, naj se nam pridruži.

Z dvema trojkama smo v začetku maja uspešno sodelovali na ljubljanskem teku trojk.

ŽIVAHNA BALINARSKA SEZONA

Smiljana Oblak

Letošnjo sezono smo odprli z organizacijo **tradicionalnega domačega turnirja žensk** v balinanju na Trati. Povabili smo ekipe, ki so večkrat naše običajne gostje, ekipe iz DU Kamnik, Mengeš, Predoslje, Ljubljana-Moste, Jesenice in Podnart. Zmagale so Kamničanke, naši dve ekipi sta bili četrta in sedma.

Foto: Nevenka Mandić Orehek

Sandi Simonšek na pokrajinskem prvenstvu v Kranju

Nadaljevali smo s **Pokrajinskim prvenstvom v Kranju**, ki so se ga udeležili tako moški kot ženske. Ženske so balinale na balinišču Center, moški pa v Miljah in Čirčah. Žensko ekipo, ki je zasedla **peto mesto**, so sestavljale Ivanka Prezelj, Nevenka Mandić Orehek, Anica Košir, Smiljana Oblak in Slavka Stanonik. Moška ekipa v postavi Peter Zakotnik, Janez Fic, Pavel Stanonik, Miro Kejžar in Sandi Simonšek so bili **sedmi.**

Ženske smo nadaljevale s tekmovanji na treh turnirjih, v Kamniku, Miljah in Mengšu.

V Kamniku so balinale Tončka Dolinar, Marica Sorčan, Anica Košir in Alenka Zaletel, ki so zasedle **tretje mesto.**

V Mengšu so nastopile Ivanka Prezelj, Marica Sorčan, Anica Košir in Marija Sovinc. Zmagala je ekipa Komende, naše tekmovalke pa so bile pete.

Udeležile smo se tudi Dneva ženskega balinanja v Miljah, kjer je nastopilo kar 11 ekip iz vse Slovenije in gostje iz Rume v Srbiji. Ker smo imele kar dve rezervni igralki, smo Marico Sorčan posodile nepopolni ekipi Kamnika, ki je celo zasedla drugo mesto za gostjami iz Rume. Naša ekipa je zasedla **peto mesto.**

V zabavnem programu med tekmovanji smo bile v štafeti nošenja jajc z žlico, v kateri smo namesto jajc uporabljale balinčke, zelo uspešne, dokler »jajca« nismo izgubile. V finalu je organizator zamenjal balinček za prava jajca in poraženke so jih uspešno razbile.

Športni dan za krajevni praznik na Trati smo popestrili tudi z balinanjem ženskih dvojic, ki so se zvrstile v naslednjem vrstnem redu:

1. Smiljana Oblak in Marica Sorčan
2. Tončka Dolinar in Slavka Stanonik
3. Anica Košir in Urška Bizjak
4. Nevenka Mandić Orehek in Alenka Zaletel

Društveno prvenstvo za ženske je letos potekalo 11. avgusta. Popestrili smo ga z novostjo, z bližanjem v tri kroge. Po dvobojih enajstih tekmovalk na izpadanje, po polfinalnih in finalnem boju smo dobili **zmagovalko Anico Košir. Drugo mesto je zasedla Smiljana Oblak, tretje pa Alenka Zaletel.**
Pri organizaciji, vodenju samega tekmovanja in kot strog sodnik nam je spet veliko pomagal **Ivan Breznik**. Predsednik društva Miro Duić je podelil kolajne, potem pa smo se odpeljali k Delobrdarju pod Sv. Lenart in v prijetni družbi zaključili uspešen rekreativno zabaven dan.

Foto: arhiv Smiljane Oblak

Ivan Breznik razlaga pravila igre bližanja v tri kroge.

ŠE ZADNJE PRVENSTVO POKRAJINSKE ZVEZE DRUŠTEV UPOKOJENCEV V LETU 2012

Ivan Hafner

V organizaciji DU Radovljica je 15. junija potekalo še zadnje regijsko prvenstvo v tenisu.
Dvoboji so potekali na teniških igriščih v Radovljici in ob Šobcu.
V moških kategorijah je nastopalo 67 tenisačev iz 12 DU Gorenjske, kar je zelo dobra udeležba.

Foto: arhiv DU Radovljica

Jože Avguštin in Boris Pešelj med Ivanom Sušnikom in Francijem Pretnarjem iz PZDU

V ženski kategoriji je nastopilo le osem tenisačic, a nobena iz našega društva.
Borisu Pešlju, novemu vodji odbora za tenis v našem DU, je uspelo zbrati štiričlansko ekipo tenisačev, ki so se hrabro borili v posamičnih kategorijah in so bili v kategoriji dvojic kar uspešni.
Boris Pešelj je bil v kategoriji do 65 let tretji, Jože Avguštin pa v kategoriji 66 do 70 let prav tako tretji. Jože Ramovš in Vasilij Kosec sta se dobro borila, a v najmočnejši kategoriji do medalj nista prišla. Tudi v parih je bila konkurenca v mlajših kategorijah zelo močna.
Verjamem, da bodo redni skupni treningi, s katerimi smo pričeli spomladi, povečali možnosti, da bomo lahko redno nastopali na občinskih, medobčinskih in regijskih tekmovanjih in to v moški in ženski konkurenci. Prepričan sem, da bo novemu vodji tenisačev to uspelo.

TEKMOVANJA V OKVIRU 32. ŠPORTNOREKREACIJSKIH IGER SE NADALJUJEJO

Ivan Hafner

Junija 2012 so se nadaljevala tekmovanja v okviru 32. ŠRI.
Poleg odbojke na mivki in ulične košarke, ki se jih nikoli ne udeležujemo, nam tokrat ni uspelo zbrati niti moške niti ženske ekipe za tenis. Žal se nam bo to poznalo v borbi za ohranitev prehodnega pokala, ki smo ga v minuli sezoni osvojili prvič.
Sodelovali pa smo v novi disciplini, **balinanju s ploščki oz. za prstomet.** Gre za tipično dopustniško igro, ki se je v zadnjih letih v Sloveniji organizirala tudi v tekmovalnem smislu.
Tako je bil v soboto, 2. junija 2012 prvi del, septembra pa bo še drugi del tega tekmovanja. Zaradi slabega vremena je bila tekma v dvorani Poden. Prijavili smo eno žensko in dve moški ekipi. Ker sta bili v ženski konkurenci le dve ekipi, sta odigrali nekaj medsebojnih dvobojev, rezultati pa se ne bodo točkovali. Naj navedem le, da sta bili naši prvi »prstometki« Marija Marinšek in Cveta Škopelja.
V moški konkurenci je bila udeležba številnejša.
Med devetimi nastopajočimi dvojicami je naša prva ekipa v postavi Peter Zakotnik in Miro Kejžar zasedla solidno peto mesto, naša druga ekipa, za katero sva metala Franc Prezelj in podpisani, pa šesto mesto.
Upam, da bo ta, za naše sposobnosti primerna športno družabna igra, še bolj zaživela in bo naša udeležba jeseni še večja.

PROGRAM IZLETOV, PRIREDITEV IN AKCIJ
September – december 2012

25. 9. Ekskurzija v Šempeter in Žalec (jama Pekel)
Sept./okt. Po zdravje v Fojnico BiH *(vpisi maj 2012)*
3.10. Terme Mala Nedelja
19.10. Terme Topolšica
Sept./okt. Trgatev, obiranje grozdja
9.11. Martinovanje

Foto: Marija Debeljak

Tončka Dolinar je vse srede v juliju spremljala kopalce na Debeli rtič.

Foto: Zlata Ramovš

PLANINSKI IZLETI 2012

13. 9. Štore – Resevna – Svetina */vodi Slavica*
27. 9. Polinik (Karnijske Alpe) */vodi Dragica*
11. 10. Jamnik – Vodiška planina – Kropa */vodi Nežka*
25. 10. Trije kralji – Črno jezero (Pohorje)
8. 11. Blegoš */vodi Nežka*
22. 11. Stranje – Nanos - Razdrto */vodi Slavica*
6. 12. Zaključni izlet v neznano */vodijo Slavica, Dragica, Nežka in Martina*

POHODNI IZLETI 2012

10. september	Vurberk – greben GRMADE = 460m – grad Vurberk. Hoja med Ptujem in Mariborom. -izhodišče = 350m, višinska razlika = 110m
8. oktober	Bašelj – Sv. LOVRENC = 892m – Tenetiše -izhodišče = 654m, višinska razlika =250m
29. oktober	Pokljuka – Medvedova konta – pl. LIPANCA = 1630m – pl. KLEK = 1604m, prijetna, valovita hoja med labirintom zelenih pukeljčkov, zlatih macesnov, planin in smrek -izhodišče = 1500m, višinska razlika cca 130m
12. november	GLINŠČICA iz Bazovice = 377m, hoja po slikovitem Kraškem robu iz strani Lipica, v dolino do Botača
3. december	Pot v NEZNANO - Hoja bo izpeljana tako, da jo bo lahko vsak, ki se bo odločil, tudi prehodil, brez nevarnosti, za preveliko vročino in sonce.

Organiziranost, dodatne informacije in zbiranje prijav:

- posamezni izleti bodo objavljeni na oglasni deski v notranjih prostorih društva;
- planinski izleti bodo pretežno ob četrtkih; informacije Trampuš Nežka: tel. (04) 518 52 04, GSM 041/225 226 ali Eržen Martina: (04) 512 18 09, GSM 041/831 064;
- pohodni izleti ob ponedeljkih; informacije Gartner Dragica tel. 041/607 483;
- kopalni, turistični, družabni izleti in ostali dogodki bodo pretežno ob sredah; obiski gledaliških predstav bodo objavljeni v sprotnih posameznih objavah; informacije in prijave z vplačili uredite ob sredah in petkih med 8. in 11. uro v DU pri Celestina Danici; tel. 040/857 273;
- pridržujemo si pravico do sprememb, odpovedi ali dopolnitev terminov posameznih izletov in akcij. Planinski in pohodni izleti bodo prilagojeni vremenskim razmeram.

PRAKTIČNI NAPOTKI ZA VARNOST STAREJŠIH

Koordinatorica Nežka Fojkar

Osebna varnost je zelo pomembna za dobro počutje vsakega človeka. Pri starejših osebah je ta pravica večkrat tudi zlorabljena, še posebej v sedanjem času, ko na naša vrata, predvsem v strnjenih naseljih, dokaj pogosto trkajo neznani ljudje. Pojavljajo se številni akviziterji, ki prodajajo razno blago, zastopniki komercialnih podjetij, kot npr. »svetovalci za zdravje«, ki nam spotoma še brezplačno izmerijo pritisk, nepoznani umetniki, študentje in drugi, vsi seveda z namenom, da bi nam na vsak način nekaj prodali in sami dobro zaslužili. Pri tem so še posebej izpostavljeni starejši ljudje, ki živijo sami, imajo pokojnino in zaradi starosti morda postajajo manj kritični ali naivni in se pustijo prepričati ali nekomu ne znajo odreči usluge. Pomembno je, da se ob takih prilikah res zavedamo, da ponudba od vrat do vrat ni del naših načrtovanih nakupov. Ničesar nismo naročali in zato, če ponujenega blaga resnično ne potrebujemo, ponudbo odločno odklonimo, ne glede na morebitno jezo ali užaljenost akviziterja. Ker ob tem marsikdo nima povsem poštenih namenov, ne bo odveč nekaj nasvetov za našo lastno varnost tako doma kot tudi v ožjem bivalnem okolju.

Praktični napotki

- Pomembne telefonske številke (policija 113, gasilci 112, svojci) imejte na vidnem in priročnem mestu v bližini telefona.
- Dobrodošel je mobilni telefon, ki ga imejte vedno s seboj.
- Vedno preverite identiteto neznane osebe, ki kliče ali pride osebno na vaš dom.
- Vrata hiše/stanovanja imejte stalno zaklenjena, prav tako zaklepajte tudi avtomobil, če je parkiran zunaj.
- Kadar odhajate od doma za več dni, še posebej preverite, ali so okna in vsa vhodna vrata dobro zaprta.
- Denarnico vedno hranite na varnem kraju, kadar kaj plačujete in ne dovolite, da tujci vidijo mesto hrambe.
- Dobro preverite identiteto tistega, ki ponuja različne storitve in trgovsko blago (imeti mora identifikacijsko kartico). Morebitni nakup je vaša prostovoljna odločitev.
- Če hodite po cesti v mraku in temi, bodite vidni ter nosite kresničko.
- Če greste na daljšo pot, si priskrbite spremstvo.
- Na banko ali na bankomat ne hodite sami, ampak si zagotovite spremstvo nekoga, ki mu zaupate.
- Ne hranite vseh prihrankov doma.
- Dejstva, da živite sami, ne pripovedujte neznanim osebam.
- Če komu posodite denar ali vrednejšo stvar, zadevo uredite pri notarju ali pa sestavite dokazilo, ki naj vsebuje znesek, datum vrnitve in obojestranski podpis.
- Pred podpisom vsake ponudbo, pogodbe ali odločbe si vzemite čas. Besedilo dobro preberite in dajte pregledati še nekomu, ki se na zadevo spozna in mu zaupate, da ne pride do manipulacij.

Če čutite, da kdaj niste ustrezno obravnavani oz. je vaša varnost zlorabljena in ogrožena, lahko to zaupate tudi našim prostovoljkam v projektu Starejši za starejše, ki vas občasno obiskujejo. Razložite jim vašo težavo in skupaj z vami bomo raziskali nepravilnosti pri ravnanju.

IVAN MINATTI

ODKAR VEM ZANJO

Odkar vem zanjo,
imajo dnevi modre oči
in vode barvo njenega krila.
Odkar vem zanjo,
veter šumi njen glas
in rože njene besede govore.

Tako imam rad te vrbe ob vodi,
zamišljene v tiho,
nežno pravljico o njej.
Nihče ne ve, kaj šepetajo.
Samo jaz.
In se smehljam.

PTICE VEDO

Ptice vedo,
kam jih nese perut,
in žita vedo,
čemu zorijo,
in trave in veje
se nemirno zganejo,
ko sape večerne zadišijo.
Ptice vedo
in trave vedo…

PRIHOD URŠULINK V ŠKOFJO LOKO

Meri Bozovičar

V 19. številki glasila MI O SEBI so bili objavljeni moji spomini na šolo pri uršulinkah. Kako se je uršulinski red udomačil v Škofji Loki in ostal tukaj vse do danes, bom na kratko opisala v naslednjem prispevku.

Cesar Jožef II. je januarja leta 1782 razpustil samostan klaris, ki je v Škofji Loki deloval 424 let. Trinajst klaris je zaprosilo cesarja, da bi prestopile v uršulinski red in cesar je njihovo prošnjo uslišal.
Tri redovnice iz graškega samostana so dobile nalogo, da v Škofji Loki uvedejo uršulinski red. To so bile: grofica mati Marija Emerika–Batthyany kot prednica, mati Katarina Amon kot hišna in mati učiteljica Mihaela Warhast.
6. oktobra 1782 so zapustile Gradec in po enotedenskem potovanju 12. oktobra prispele v Loko. Pričakala jih je velika množica ljudi. Med pritrkovanjem zvonov in plapolanjem praporov jih je duhovščina spremila do cerkve, kjer so jih pri vratih pričakale klarise. Ena izmed njih je prednici materi Emeriki izročila glavne samostanske ključe. Klarise so prispele uršulinke pospremile na kor, duhovščina pa je šla k velikemu oltarju in pričela slovesno mašo z zahvalno pesmijo »Tebe Boga hvalimo«, ki jo je zapel zbor redovnic. Nato je arhidiakon, škofov pomočnik, v ganljivem govoru klarisam predstavil novo prednico in jih spodbujal, naj ji bodo podložne. Klarise so se ji spoštljivo priklonile, drugima dvema pa so izrekle prijazno dobrodošlico. Nekaj tednov so še nosile obleke klaris, na godovni dan prednice pa so dobile redovno obleko uršulink. Kmalu po prihodu so pričele uršulinke poučevati. Odprle so zunanjo šolo in nato tudi zavod za gojenke z notranjo šolo. Zunanjo osnovno šolo so obiskovala dekleta iz mesta in bližnje okolice. Pouk je bil v slovenskem jeziku, nemščina pa je bila učni predmet. Poleg branja, pisanja, nemščine ter računstva so se učile tudi leposlovja in ženskih ročnih del.
Notranja meščanska šola je bila namenjena hčeram iz uglednejših družin. Pouk je bil v nemščini. Poleg predmetov zunanje šole so se učenke učile še zgodovino, zemljepis ter neobvezno še francoski, italijanski in pozneje še angleški jezik, slikanje in glasbo. Med gojenkami je bilo tudi precej Ločank. Samostanski arhiv hrani listino ljubljanskega okrožnega urada z dne 27. aprila 1784, v kateri je cesar Jožef II. okrožnemu uradu naročil, naj nadzoruje loški samostan in njihove šole ter presodi, ali naj uršulinke ostanejo ali pa ne. V tem poročilu lahko beremo naslednje: »Šola dosega, v šele poldrugem letu obstoja, uspehe, ki jim ni primere. Odlični uspehi so povzročili velik dotok novih gojenk. Deklice so prihajale v zavod ne le iz vseh krajev dežele, ampak tudi iz Gorice, Trsta in Reke.«

Foto: arhiv Meri Bozovičar

Po 28 letih vodenja je leta 1810 umrla prva prednica mati Emerika, nato pa je za 7 let vodstvo prevzela mati Katarina. Naslednja, mati Serafina, je uršulinkam načelovala 15 let. V cerkvi in samostanu je mnogo prezidala in popravila. Dala je pozlatiti glavni oltar v cerkvi in ga polepšala z lepo sliko Brezmadežne Marije, ki jo je naslikal znani slikar Langus iz Ljubljane. V njenem času so zgradili tudi zid okoli samostanskega vrta. Ustno izročilo pravi, da ga je 100 delavcev delalo 100 dni.
Za njo je skoraj 30 let samostanski družini vladala mati Benedikta. Ta je tako modro gospodarila, da je leta 1890 kupila veliko posestvo, ki je omogočalo, da se je samostan še bolj razvijal. Samostan, ki je bil ob vznožju hriba, vrh katerega je bil grad, ki je bil 830 let v lasti brižinskih škofov, je leta 1803 prišel v zasebno last. Prav ta grad z obširnim vrtom je leta 1891 za 10 tisoč goldinarjev kupila mati Benedikta.
Za samostan je bilo to velikega pomena, čeprav je bilo grad potrebno prezidati, kar je naredila mati Katarina Majhnič, prva prednica slovenskega rodu. Mogočni stolp sredi dvorišča so odstranili leta 1892, 70 kaznjencev iz Ljubljane ga je podiralo 6 mesecev. Med kapelo in okroglim stolpom je namesto prejšnjih hlevov in drvarnic zrasla velika dvorana za razvedrilo samostanskih gojenk. Notranjost grajskega poslopja so predelali tako, da je služila šolskim potrebam. Na dvorišču so zgradili nov zidan

hodnik, da so se gojenke tudi v zimskem času lahko sprehajale po suhem, svetlem in ne preveč hladnem prostoru.
Grad so sestre združile s samostanom tako, da so po bregu zgradile zaprto prostorno stopnišče. Tudi grajski vrt so povezale s samostanskim tako, da so oba vrtova obkrožile z visokim zidom. Rečemo lahko, da tako zračnega, svetlega, prostornega in vabljivega samostanskega zavoda v takratni državi ni bilo.
Leta 1901 so uršulinke nad Grebenarjem zgradile svoj vodovod, ki je oskrboval samostan in njihovo gospodarstvo. V Viršku so imele tudi svoje kopališče. Strugo Poljanske Sore so poglobile, tako da je bilo z odskočne deske mogoče skakati v vodo. Postavile so dve kabini na kolih, da sta bili varni pred poplavami. Uršulinke so se vseskozi zavzemale za razvoj izobraževanja, saj so vedele, da le to lahko pripelje do lepšega in zadovoljnejšega življenja. Za to pa so potrebni učitelji s ustrezno izobrazbo in leta 1906 so ustanovile učiteljišče.
Čeprav je bila daleč od fronte, prva svetovna vojna šoli ni prizanesla. Leta 1915 je vojska zasedla prostore notranje uršulinske šole in tam organizirala vojno bolnišnico. Sožitje med samostanom in bolnišnico je bilo dobro. Dekleta so izdelovala darila za ranjence in pripravljala proslave.
Po vojni leta 1919 se je trirazredna zunanja šola razširila v šestrazredno ljudsko šolo, trirazredna meščanska šola pa se je v šolskem letu 1921/22 razširila v štirirazredno meščansko šolo. Učiteljišče je imelo v letu 1930 prvič peti razred. Ker je primanjkovalo prostih učiteljskih mest, so učiteljišče leta 1939 ukinile. Takrat so vedele, koliko izobražencev potrebujejo na določenem področju, danes pa temu ni tako. Nekaterih izobražencev je preveč in ne dobijo službe, zato so v veliki stiski, saj se ne morejo osamosvojiti. Hkrati pa določena delovna mesta sploh niso zasedena z delavci, ki bi imeli zahtevano znanje.
Leta 1941 pa se je življenje popolnoma spremenilo. 13. aprila so Škofjo Loko zasedli Italijani, 18. aprila pa so v mesto vkorakali nemški vojaki. 1. maja 1941 je bil v Škofji Loki zadnjič redni pouk. Nemška vojska je zasedla tudi uršulinski samostan in ukinila vse šole. Redovnice in dijakinje so morale zapustiti stavbo. Nemci so uničili bogato knjižnico in celoten arhiv, v katerem so bili med drugim katalogi uršulinskih šol od leta 1820 dalje. Škoda je bila neprecenljiva.
16. julija 1941 so v Škofjo Loko prišli nemški učitelji. Upravo šole je prevzel Anton Moser, z njim je prišlo tudi 27 nemških učiteljic.
Prišel je tudi 9. maj 1945, ko je bilo konec vojne in konec nemške šole. V Škofjo Loko so se vrnile tudi uršulinke, toda ne v samostan in na loški grad.
Danes uršulinke uspešno gospodarijo v Ajmanovem gradu pri Sv. Duhu. Njihova Hiša kruha, ki so jo ustanovile v novozgrajeni stavbi poleg gradu, skrbi za duhovnost otrok, mladine in odraslih. Pri nas imamo šol dovolj in si vsak lahko pridobi izobrazbo po svojih željah, zatika pa se nam pri medsebojnih odnosih, strpnosti in vrednotah. Prav to nudijo uršulinke in vsak, ki začuti potrebo po tem, je ljubeznivo sprejet. Odhaja pomirjen, obogaten in z željo, da bi se še vrnil.

Viri:
Franc Pokorn: Loka, str. 44
Pavle Blaznik: Škofja Loka in loško gospostvo, str. 342 in 399
France Planina: Iz preteklosti uršulinskega samostana LR 21/1974, str. 288
Jeja Jamar Legat: Loško šolstvo, LR 18/1971, str. 85
Jeja Jamar Legat: Loško šolstvo, LR 19/1973, str. 162, 166

IVAN MINATTI

V MLADIH BREZAH TIHA POMLAD

V mladih brezah tiha pomlad,
v mladih brezah gnezdijo sanje -
za vse tiste velike in male,
ki še verjejo vanje.

Za vse tiste, ki jim nemir v očeh
zasije ob prvem pomladnem cvetu,
za tiste, ki se srce razboli jim,
ko dež zašumi v marčnem vetru,
za vse, ki dolgo dolgo v večer
na oknu zamišljeni preslonijo
in sami ne vejo, kaj čakajo
in po čem hrepenijo.

O, v mladih brezah je tisoč sanj,
pomladi in zastrtih smehljajev,
kot v pravljicah Tisoč in ene noči
iz daljnih, prečudnih krajev.
O, v mladih brezah je tisoč življenj
za vse tiste, ki ne znajo živeti
in le mimo življenja gredo
kot slepci in zagrenjeni poeti.

LETOVANJE NA BRAČU

VROČE POLETJE NA BRAČU

Zlata Ramovš

Skupina 44 upokojencev našega društva je v drugi polovici junija sedem dni letovala na tretjem največjem hrvaškem otoku Braču. Za bivanje v Supetru smo se odločili zaradi priporočila o lepem ter predvsem zelo čistem okolju in morju. Ni nam žal, kajti priporočilo je bilo točno. In kaj smo tam počeli?

Foto: Zlata Ramovš

Glavna športna panoga je bilo balinčkanje, po novem prstomet.

Foto: Zlata Ramovš

Uživali smo v izredno toplem in čistem morju ter na pohodih in raziskovanjih okolice.

Foto: Martin Bizjak

Udeležili smo se izleta na Bol in se povzpeli na najvišji otoški vrh na Jadranu Vidovo goro.

Foto: Zlata Ramovš

Bili smo na otvoritvi Supetarskega lita, poslušali petje njihovih klap in si ogledali galerijo slikarske kolonije.

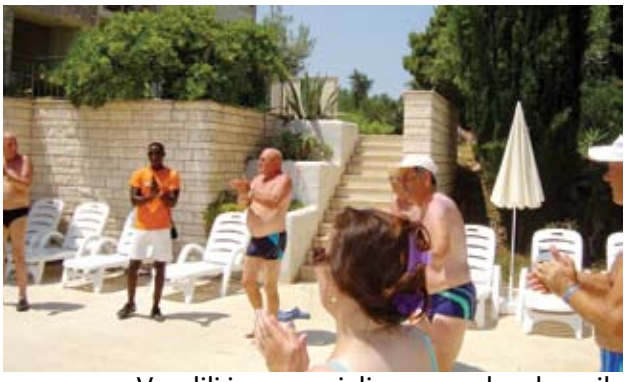

Foto: Majda Franko

Veselili in nasmejali smo se ob zabavnih igrah, ki so jih vodili animatorji.

Foto: arhiv Zlata Ramovš

Pred odhodom smo praznovali kar 11 rojstnih dni, od tega pet okroglih obletnic.

Foto: Zlata Ramovš

Preizkusili smo se v učenju salse in lambade.

SEM ZDRAVLJENI ALKOHOLIK

Marta Bertoncelj, predsednica kluba zdravljenih alkoholikov

Lahko bi rekli, saj ni res, pa je. Tudi pri šestdesetih letih ni prepozno poiskati pomoč, če ugotoviš, da se zasvojenosti ne moreš otresti sam. Načeto zdravje, težave v službi, družini in prizadeta samozavest so neizbežne posledice pri pretiranem uživanju opojnih substanc, ki se jim reče alkohol ali kako drugače. Pa naj bo to žganje ali vino. Človek ne bi verjel, da za omamo zadostuje tudi pivo, če ga je preveč. Mene je slednji dobil v kremplje potuhnjeno, saj se še zavedala nisem, kdaj nisem mogla brez njega. K sreči so za take razvade, ki jim sledi zasvojenost, na razpolago bolnice in strokovnjaki, če jih zasvojenec le poišče. Program zdravljenja traja približno dva meseca in ni ravno preprost, pa tudi vzdrževanje abstinence ne, vendar se trud obrestuje. Ko ugotoviš, da se ti zdravje izboljša in se ponovno vrne samozavest, potem svet postane zopet lepši in smisel življenja neponovljiv, čeprav se približuješ zadnjemu življenjskemu obdobju.
V Škofji Loki imamo Klub zdravljenih alkoholikov dr. Viktorja Kocjančiča, kjer se srečujemo enkrat tedensko. Poleg zanimivega programa, ki zajema kulturo, izobraževanje, rekreacijo, ni zanemarljivo, da si člani kluba znamo prisluhniti in si skušamo pomagati pri morebitnih težavah z abstinenco. Med nami se pletejo močne prijateljske vezi in vse to brez kapljice alkohola.

Foto: osebni arhiv

Smo pestra druščina vseh starosti, ki se stalno dopolnjuje. Starejši člani odhajajo z bogatimi izkušnjami. Klub bo letos praznoval štiridesetletnico obstoja. Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujem vsem občinam za finančno pomoč in strokovnjakom, ki so in nam še prostovoljno pomagajo, da bivši zasvojenci ponovno stopamo po poti zdravega življenja.

DOBRODELNA AKCIJA

Borjana Koželj

Tudi v Škofji Loki so ljudje, ki potrebujejo pomoč. V dogovoru z **OBMOČNIM ZDRUŽENJEM RDEČEGA KRIŽA ŠKOFJA LOKA** smo se odločili izpeljati **dobrodelno akcijo zbiranja hrane**. Vse člane in tudi druge ljudi dobre volje vabimo, da prispevajo po svojih močeh. Hrano bomo zbirali v prostorih Društva upokojencev, Partizanska 1, v času uradnih ur ob sredah in petkih od 8. do 12. ure in ob četrtkih med 10. in 12. uro od 1. septembra dalje. Sprejemamo jo tudi v času, ko je odprta Marinkina knjižnica.
Poleg raznih **čistil** predlagamo, da prispevate živila s spodnjega seznama: **moko,riž, testenine, polento, zdrob, ješprenj, pločevinke paradižnika, graha, fižola, marmelado, evrokrem, čokolešnik, olje, kis, sol, sladkor** in drugo hrano z daljšim rokom trajanja. Hrano bomo posredovali Rdečemu križu v Škofji Loki, kjer jo bodo upravičencem razdelili po svojih pristojnostih. Posebej vabimo člane univerze, da izkoristijo priložnost in izrazijo solidarnost ter ob vpisu v naše programe prispevajo živila z zgornjega seznama.

ZAHVALA

Drage prostovoljke in prostovoljci, združeni pri projektu HODNIK,
v imenu Društva upokojencev Škofja Loka se vam iskreno zahvaljujem za pripravljenost, zlasti pa za vztrajnost in prizadevnost pri zahtevni nalogi sanacije našega hodnika, ki nam je sedaj lahko v ponos. Vsem, ki ste sodelovali pri tem projektu, sem zelo hvaležen za trud in prosti čas, ki ste ga podarili temu projektu.
Naj se še enkrat spomnimo imen naših članov in članic, ki so pri tem sodelovali.
*Posebno priznanje si zasluži **Zlata Ramovš,** ker je projekt vodila natančno in strokovno ter aktivno delala na njem. Ogromno časa in truda sta ureditvi namenila **Mirko Urh** in **Ciril Podgoršek**, zelo prizadevna pa je bila tudi **Cveta Škopelja. Drago Pavičević** in **Rudi Zadnik** sta poskrbela za tehnično izvedbo in praktičnost, **Franci Prezelj** in **Ivan Hafner** sta uredila športni del, **Marinka Mesec** in **Nadja Podgoršek** pa sta pomagali pri ureditvi. **Nevenka Mandić Orehek** je sodelovala, kjer je bilo potrebno. **Borjana Koželj** je dala pobudo za ureditev hodnika in prijavo na razpis za občinska sredstva, **Marko Primožič** iz Reteč pa je podaril plastične table.*
Hvala tudi vsem drugim, ki ste pri tem kakorkoli sodelovali.
Otvoritev razstave in prenovljenega hodnika bo vedno ostala zapisana kot vaš trajni prispevek za še večjo prepoznavnost našega društva.
Hvala vsem!

Predsednik DU
Miro Duić

Foto: Zlata Ramovš

Foto: Zlata Ramovš

Foto: Nevenka Mandić Orehek

Foto: Zlata Ramovš

Foto: Zlata Ramovš

Foto: Nevenka Mandić Orehek